

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD-4101-007-01/2013

P/13/100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/100 – Działania Policji na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	Kontrolę przeprowadzili, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ : 1. Rafał Malcharek – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86485 z dnia 5 czerwca 2013 r. 2. Andrzej Os – starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86491 z dnia 26 czerwca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku, ul. Okopowa 15, Gdańsk, kod pocztowy 80-819, nr statystyczny 191236094, dalej: „KWP” lub „Komenda”. (dowód: akta kontroli str. 5-6)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Komendantem Wojewódzkim Policji w Gdańsku od 16 stycznia 2012 r. jest nadinspektor Wojciech Sobczak. Poprzednio, w okresie od 1 października 2010 r. do 15 stycznia 2012 r., Komendantem Wojewódzkim Policji w Gdańsku był nadinspektor Krzysztof Gajewski. (dowód: akta kontroli str. 7-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości ocenia² działania Komendy na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym w okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie m.in.:

- nadzór i organizację służby pionu ruchu drogowego w województwie pomorskim;
- współpracę Komendy z podmiotami pozapolicyjnymi;
- wykorzystywanie systemu SEWiK w analizowaniu bezpieczeństwa ruchu drogowego i systemu SWD w nadzorze nad działaniami pionu ruchu drogowego w województwie;
- inicjowanie i koordynowanie programów prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz kreowanie form współdziałania społeczeństwa z Policją.

Ponadto Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła następujące nieprawidłowości:

- nieustalenie normatywów wyposażenia w sprzęt techniki policyjnej i biurowej;
- niedokonanie aktualizacji normatywów wyposażenia w sprzęt transportowy.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła również nieprawidłowości, które nie obciążają Komendanta:

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.).

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

- niewystarczający stan wyszkolenia funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego w zakresie ruchu drogowego;
- niewystarczające w stosunku do norm wyposażenie policjantów pionu ruchu drogowego w województwie pomorskim w pojazdy i braki w umundurowaniu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie koncepcyjne, prawno-organizacyjno, kadrowe i techniczne Policji do działań na drogach

Komenda, w tym Wydział Ruchu Drogowego (dalej: „WRD”), funkcjonuje w oparciu o ustawę o Policji³, inne powszechnie obowiązujące akty prawa, Zarządzenie Nr 1351 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 sierpnia 2010 r. w sprawie nadania statutu Komendzie Wojewódzkiej Policji w Gdańsku⁴ oraz Zarządzenia Nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji⁵.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o Policji, Komenda jest jednostką Policji właściwą na obszarze województwa pomorskiego. Komendant Wojewódzkiej Policji w Gdańsku (dalej: „Komendant”) nadał Regulamin Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku z dnia 29 maja 2009 r. (dalej: „Regulamin Komendy”)⁶, w którym m.in. określono zadania WRD.

(dowód: akta kontroli str. 9-56)

1.1. Przygotowanie koncepcyjne Policji do działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

1.1.1. Zlecenie i wykorzystywanie badań naukowych dot. systemu przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą WRD wykorzystał badania wykonane przez Instytut Transportu Samochodowego, Instytut Ekspertyz Sądowych i Komendę Główną Policji w Warszawie, dotyczące kierowców prowadzących pojazdy po spożyciu substancji psychoaktywnej innej, niż alkohol oraz wraz z Katedrą i Zakładem Medycyny Sądowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego opracował „Schemat postępowania z osobą podejrzaną o przyjęcie środka odurzającego”. Było to narzędzie mające na celu ułatwienie policjantom w czasie kontroli przeprowadzenie i udokumentowanie testów psychomotorycznych stwierdzających upośledzenie zdolności psychomotorycznych⁷. W okresie od 8 sierpnia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. w ramach programu pilotażowego podległe komendy Policji przeprowadziły 102 badania, w wyniku których w ośmiu przypadkach pobrano krew do badań z uwagi na zaobserwowane upośledzenia zdolności psychomotorycznych i podejrzenie przyjęcia przez kierującego środka narkotycznego. Ponadto w ramach współpracy z Politechniką Gdańską realizowano projekt badawczo-rozwojowy dotyczący usprawnienia systemu monitorowania i akwizycji informacji o zdarzeniach drogowych oraz prawidłowej ich lokalizacji, w efekcie którego powstała elektroniczna karta zdarzenia drogowego (wersja testowa).⁸

KWP nie zlecała w okresie objętym kontrolą badań naukowych dotyczących systemu

³ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 ze zm.).

⁴ Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 38 ze zm.

⁵ Dz. Urz. KGP Nr 18, poz. 135 ze zm.

⁶ Regulamin Komendy był zmieniony 6 lipca 2009 r., 15 lutego, 4 czerwca i 6 sierpnia 2010 r. oraz 15 marca i 8 września 2011 r. Zmiany nie dotyczyły organizacji WRD.

⁷ W przypadku braku testera na ślinę lub mocz.

⁸ Narzędzie to miało usprawnić przepływ informacji, pomóc określić miejsca szczególnie niebezpieczne i służyć analizie wpływu czynników drogowych na liczbę wypadków. KWP na podstawie umowy partnerskiej z Politechniką Gdańską uzyskała nieodpłatnie licencję na użytkowanie testowego oprogramowania Elektronicznej Karty Zdarzenia Drogowego. Uwagi policjantów pionu ruchu drogowego dotyczące użyteczności ww. elektronicznej karty zostały przekazane Politechnice Gdańskiej.

przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym.

(dowód: akta kontroli str. 65-82, 1186-1196, 1202-1207)

1.1.2. Elastyczność systemu oddziaływania na bezpieczeństwo na drogach

Zgodnie § 23 pkt 2 Regulaminu Komendy, w latach 2012-2013 (I półrocze) WRD koordynował i nadzorował działania Policji województwa pomorskiego w zakresie organizacji i pełnienia służby ruchu drogowego. System oddziaływania na bezpieczeństwo ruchu drogowego w województwie pomorskim reagował elastycznie na lokalny i czasowy wzrost zagrożeń bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in. poprzez:

- obejmowanie stałym nadzorem (według ustalonego harmonogramu) ruchu drogowego w ramach „centralnej koordynacji służby” i „wojewódzkiej koordynacji służby” dróg krajowych i wojewódzkich szczególnie niebezpiecznych, na których miało miejsce najwięcej wypadków, w tym ze skutkiem śmiertelnym⁹ oraz w godzinach i na odcinkach szczególnego ich natężenia; na podstawie planowania wojewódzkiej koordynacji na I półrocze 2013 r. stwierdzono, że wprowadzone przez KWP zmiany harmonogramów nadzoru wnioskowane przez podległe jednostki były uzasadnione analizą bezpieczeństwa ruchu drogowego, a tymczasowe (określony dzień i zmiana) zawieszenia koordynacji wojewódzkiej – koniecznością zabezpieczenia zgromadzeń (m.in. manifestacji, imprez¹⁰ i uroczystości religijnych¹¹);
- zrealizowanie m.in. 63 działań prewencyjno-profilaktycznych o zasięgu wojewódzkim, na terenie najbardziej zagrożonych powiatów lub wzdłuż wytypowanych ciągów komunikacyjnych (określonych w analizach bezpieczeństwa ruchu drogowego), m.in. „Prędkość”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Alkohol i narkotyki”, „Bezpieczny weekend”;
- zainicjowanie w wyniku analiz bezpieczeństwa ruchu drogowego 71 własnych i lokalnych działań prewencyjno-kontrolnych, które miały na celu m.in. zmniejszenie liczby zdarzeń drogowych powodowanych przez kierujących znajdujących się w stanie nietrzeźwości i ograniczenie liczby takich kierowców, uświadamianie zagrożeń, jakie niesie za sobą kierowanie pojazdem po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości, m.in.: „Trzeźwy poranek”, „Trzeźwy poniedziałek”, „Trzeźwość – Piesi – Poszukiwany”, „Trzeźwy weekend”, „Trzeźwy wtorek”, „Trzeźwość i piesi”, „Alkohol i pasy”;
- wykorzystanie Plutonu Wzmocnienia i Plutonu Wsparcia Taktycznego Oddziału Prewencji Policji KWP do pełnienia służby na drogach i kontroli ruchu drogowego, m.in. na nowych odcinkach dróg krajowych (S7, „Trasa Słowackiego”, „Trasa Kwiatkowskiego”) oraz imprez takich jak „Maraton Solidarności”, czy mecz piłki nożnej na PGE Arena Gdańsk;
- użycie ok. 200 policjantów pionu ruchu drogowego z sąsiednich Komend Wojewódzkich (w Olsztynie, Szczecinie i Bydgoszczy) przy zabezpieczeniu dróg szczególnie niebezpiecznych w Gdańsku w trakcie „Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej – EURO 2012”;
- polecenia Komendanta wydawane podległym jednostkom w wyniku analiz bezpieczeństwa ruchu drogowego, np. dotyczących zastosowania zasady „zero tolerancji” w związku ze wzrostem natężenia ruchu pojazdów, nieprawidłowym parkowaniem i wzrostem potrażeń pieszych (pismo z 22 listopada 2012 r.), wobec nieprzestrzegania ograniczeń prędkości, obowiązku korzystania z pasów bezpieczeństwa i urządzeń do przewozu dzieci (pismo z 26 kwietnia 2013 r.).

Ponadto, w przypadku gdy analizy wskazały na wzrost wypadków ze skutkiem śmiertelnym, np. w okresie styczeń-kwiecień 2013 r., w stosunku do analogicznego okresu 2012 r., Komendant (w piśmie z dnia 15 maja 2013 r.), uznając, że przyczyną tych zdarzeń było łamanie przepisów prawa o ruchu drogowym, a w szczególności przekraczanie dozwolonych

⁹ Np. w I półroczu 2013 r. objęto koordynacją m.in. drogi nr K91 – 114 wypadków i 6 zabitych w 2012 r., K22 – 96 wypadków i 8 zabitych w 2012 r., K20 – 83 wypadki i 9 zabitych i K7 – 79 wypadków i 7 zabitych w 2012 r.

¹⁰ Np. „XXII Międzynarodowy Sztumski Bieg Solidarności”.

¹¹ Boże Ciało, pielgrzymka.

prędkości, niekorzystanie z pasów bezpieczeństwa i urządzeń bezpieczeństwa do przewozu dzieci oraz potrącenie pieszego, polecił podległym jednostkom zrealizować działania m.in. w zakresie struktury i organizacji (np. zapewnienie wakatów, uzupełnienie stanów etatowych do 10% stanu jednostek, zintensyfikowanie działań przy wykorzystaniu motocykli służbowych na drogach o znaczeniu turystycznym), w zakresie metod i form pełnienia służby na drogach (kontrola prędkości w stosunku do kierowców samochodów ciężarowych, kontrole trzeźwości i działania ukierunkowane na ujawnianie innych środków działających podobnie do alkoholu), działania w zakresie rozwiązań technicznych usprawniających służbę ruchu drogowego (wykorzystanie do służby pojazdów APRD¹² i ETDiE¹³ według harmonogramu).

(dowód: akta kontroli str. 83-173, 477-495, 502, 883-1015, 1023-1058, 1067, 1077-1078, 1081-1084, 1218-1223)

1.1.3. Organizacja powoływania, realizacji zadań i wynagradzania biegłych spoza Policji

W okresie objętym kontrolą KWP nie prowadziła postępowań przygotowawczych o przestępstwa w ruchu drogowym. Postępowania te prowadziły jednostki terenowe Policji województwa pomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 174)

Z wyjaśnienia I Zastępcy Komendanta wynika, że w latach 2012-2013 (I półrocze) funkcjonariusze garnizonu pomorskiego prowadzący postępowania przygotowawcze, w tym dotyczące zdarzeń drogowych na terenie województwa pomorskiego, zobligowani byli do powoływania w pierwszej kolejności biegłych spośród ekspertów Laboratorium Kryminalistycznego KWP z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych, badania stanów technicznych pojazdów, badania krwi na zawartość alkoholu. W przypadku badań retrospektywnych na zawartość alkoholu we krwi lub na zawartość środków odurzających/substancji psychotropowych we krwi, z uwagi na fakt, że Komenda nie zatrudniała ekspertów w tych dziedzinach, powoływano biegłych z zewnątrz. W przypadku ekspertyz o kosztach powyżej 100 zł – za zgodą Naczelnika Wydziału Dochodzeniowo-Sledczego KWP¹⁴. Powołując biegłego z zewnątrz policjanci korzystali w pierwszej kolejności z listy biegłych Sądu Okręgowego w Gdańsku, następnie z instytucji lub osób, które miały odpowiednią wiedzę w danej dziedzinie (tzn. spełniały wymagania określone w art. 195 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego¹⁵). Wyboru biegłego spoza listy sądu okręgowego dokonywano ze znanych Komendzie lub innym jednostkom Policji biegłych (powoływanych wcześniej) dających rękojmię właściwego wykonania ekspertyzy, którzy zaproponowali najniższą cenę. Odstępstwo od tego kryterium było dopuszczalne tylko wtedy, gdy zaproponowany przez biegłego termin wydania opinii był zbyt długi i uniemożliwiał zakończenie postępowania bez zbędnej zwłoki. Powołanie biegłego następowało, zgodnie z art. 194 ustawy – Kodeks postępowania karnego, w drodze postanowienia.

(dowód: akta kontroli str. 1197)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Komendanta w zbadanym zakresie.

¹² Ambulans Pogotowia Ruchu Drogowego

¹³ Ekipy Techniki Drogowej i Ekologii

¹⁴ Polecenie Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku z dnia 25 czerwca 2009 r.

¹⁵ Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.

1.2. Stan organizacyjno-kadrowy pionu ruchu drogowego

1.2.1. Przesłanki i faktyczna organizacja pionu ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z Regulaminem Komendy do zakresu działania WRD należało m.in.:

- analizowanie stanu bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym oraz przyczyn i okoliczności powstawania zdarzeń drogowych na podstawie wojewódzkiego systemu ewidencji wypadków i kolizji oraz uwzględnianie uzyskanych informacji w planowaniu kierunków działania Policji ruchu drogowego województwa pomorskiego;
- koordynowanie i nadzorowanie działań Policji województwa pomorskiego w zakresie organizacji i pełnienia służby ruchu drogowego;
- kontrola ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących zachowania jego uczestników oraz w zakresie techniki drogowej i ekologii, a także nadzorowanie bezpieczeństwa i porządku na autostradzie i drogach województwa pomorskiego;
- nadzorowanie i obsługa systemu ewidencji wypadków i kolizji (SEWiK¹⁶);
- współdziałanie z organami administracji państwowej, samorządowej i drogowej oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym;
- inicjowanie i koordynowanie profilaktyki społecznej zapewniającej aktywny udział społeczeństwa w zapobieganiu przestępczości i zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz kreowanie form współdziałania społeczeństwa z Policją.

Bezpośredni nadzór nad realizacją zadań WRD sprawował Naczelnik WRD. W myśl § 10 ust. 1 Regulaminu Komendy naczelnik wydziału kieruje komórką organizacyjną KWP przy pomocy zastępcy lub zastępców, kierowników podległych komórek organizacyjnych oraz podległych policjantów i pracowników wyznaczonych do koordynacji działań zespołów.

(dowód: akta kontroli str. 9-56)

Zgodnie z Rozkazem organizacyjnym Komendanta z dnia 9 października 2012 r. (dalej: „Rozkaz Komendanta z 9 października 2012 r.”), z dniem 8 listopada 2012 r. WRD przestał pełnić służbę na drogach województwa pomorskiego, w tym na autostradzie A-1¹⁷. Zadania nadzoru nad autostradą A-1 przejęła Komenda Powiatowa Policji w Tczewie.¹⁸ Z WRD wyłączono 10 etatów (w tym cztery wakaty) Policji, do których były przypisane zadania z zakresu kontroli ruchu drogowego, a policjantów realizujących te zadania przeniesiono do komórek ruchu drogowego w Komendzie Miejskiej Policji w Gdańsku (czterech funkcjonariuszy) i Komendy Powiatowej Policji w Pruszczu Gdańskim (dwóch funkcjonariuszy).

Zatwierdzony przez Komendanta szczegółowy zakres zadań WRD z dnia 17 sierpnia 2009 r., określający strukturę, przedmiot działania oraz tryb kierowania WRD, a także szczegółowe zakresy obowiązków funkcjonariuszy i pracowników Policji zatrudnionych w WRD obowiązywał do 7 listopada 2012 r. Ww. szczegółowy zakres zadań WRD został zastąpiony szczegółowym zakresem zadań WRD z dnia 21 czerwca 2013 r., wyłączającym z zakresu zadań WRD kontrolę ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących zachowania jego uczestników (dokument ten wszedł w życie z dniem podpisania, z mocą od 8 listopada 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 43-56, 175-207, 1170-1174, 1192)

¹⁶ System Ewidencji Wypadków i Kolizji

¹⁷ Komendant Wojewódzki Policji w Gdańsku Rozkazem organizacyjnym nr 16/12 z dnia 9 października 2012 r. w sprawie zmian organizacyjnych wyłączył sześć etatów z WRD, na których bezpośrednio realizowane były zadania z zakresu kontroli ruchu drogowego, cztery wakaty i jeden etat pracownika cywilnego, uzasadniając zmianę brakiem realizacji budowy komisariatu policji autostradowej i obowiązkiem pełnienia służby na autostradzie A1 przez Komendę Powiatową Policji w Tczewie.

¹⁸ Zgodnie z Planem Ratowniczym dla Autostrady A-1 z 12 sierpnia 2011 r. za działania ratownicze odpowiedzialne były właściwe miejscowo komendy powiatowe Policji: na odcinku 0-13 km – KPP Pruszcz Gdański, 13-28 km i 35-52 km – KPP Tczew, 28-35 km i 52-66 km KPP Starogard Gdański.

Z wyjaśnień I Zastępcy Komendanta wynika, że struktura organizacyjna WRD do 7 listopada 2012 r. oparta była o przygotowaną w 2007 r. i zatwierdzoną przez Komendanta koncepcję funkcjonowania Policji Autostradowej w oparciu o Komisariat Policji Autostradowej na A-1. Jednak w 2008 r. ówczesny Komendant podjął decyzję o rezygnacji z budowy ww. Komisariatu, co uzgodniono z operatorem Autostrady A-1. Wtedy też wzmocniono etatowo i technicznie Komendę Powiatową Policji w Tczewie (10 etatów w Wydziale Ruchu Drogowego). Naczelnik WRD wyjaśnił, że zagrożenie na autostradzie A-1 od początku było znikome i stale maleje, mimo wzrastającego natężenia ruchu pojazdów. Wyjaśnił ponadto, że, mimo ww. zmian organizacyjnych, w zakresie zadań WRD określonych w § 23 Regulaminu Komendy pozostawiono kontrolę ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących, ponieważ zatrudnieni policjanci w WRD zachowują swoje uprawnienia do kontroli w ruchu drogowym, które nabyli na specjalistycznych szkoleniach, np. kontrola transportu drogowego, kontrola ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących, posiadają środki przymusu bezpośredniego, mandaty karne. Na stanie WRD nadal znajdują się trzy pojazdy do kontroli drogowej ETDiE, które wprowadzie wykorzystują jednostki terenowe, jednak policjanci WRD odpowiedzialni za ten sprzęt biorą udział w działaniach zarówno w ramach nadzoru, jak i instruktażu udzielanego nowoprzyjętym policjantom pionu ruchu drogowego w województwie pomorskim. Ponadto planuje się przydzielić WRD pojazd wyposażony w wideorejestrator.

(dowód: akta kontroli str. 19, 1186-1192, 1307-1309, 1311)

1.2.2. Stan organizacyjny i liczebny pionu ruchu drogowego na dzień 30.06.2013 r. Fluktuacja kadr w latach 2012-2013 (I półrocze)

W WRD zatrudnionych było według stanu na 1 stycznia 2012 r. 24 policjantów (26 etatów, w tym dwa wakaty), z tego dwóch na stanowiskach kierowniczych (Naczelnik i Z-ca Naczelnika WRD), 11 faktycznie kierowanych do służby na drogach i 11 pełniących służbę głównie w biurze. W związku ze zmianami organizacyjnymi wprowadzonymi od 8 listopada 2012 r. liczba zatrudnionych policjantów zmniejszyła się o 11 funkcjonariuszy (tj. o 45,8%) i według stanu na dzień 30 czerwca 2013 r. w WRD było zatrudnionych 13 policjantów (16 etatów, w tym trzy wakaty), z tego jeden na stanowisku kierowniczym (Naczelnik WRD) i 12 pełniących służbę głównie w biurze (wykonujących obowiązki w zakresie nadzoru nad koordynacją centralną i wojewódzką i działaniami prewencyjno-kontrolnymi, analiz danych bezpieczeństwa ruchu drogowego, współpracy z innymi Wydziałami KWP w zakresie ruchu drogowego, skarg i postępowań wyjaśniających, wykorzystania w służbie sprzętu specjalistycznego, transportu i pilotaży, inżynierii drogowej, organizacji ruchu, profilaktyki i kampanii społecznych). Policjantów, którzy pełnili służbę na drodze, przeniesiono – jak wcześniej podano – do Wydziałów Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku (czterech funkcjonariuszy) i do Komendy Powiatowej Policji w Pruszczu Gdańskim (dwóch funkcjonariuszy).¹⁹

Ww. etaty w WRD stanowiły według stanu na 1 stycznia 2012 r., 1 stycznia 2013 r. i 30 czerwca 2013 r. – odpowiednio – 2,5%, 1,5% i 1,5% wszystkich etatów Komendy.

Pion ruchu drogowego w garnizonie pomorskim stanowiło według stanu na dzień:

- 1 stycznia 2012 r. – 411 policjantów (453 etatów, w tym 42 wakaty, tj. 9,3%²⁰), w tym 338 policjantów faktycznie kierowanych do służby na drodze (82,2%);
- 1 stycznia 2013 r. – 395 policjantów (448 etatów, w tym 53 wakaty, tj. 11,8%²¹), w tym 327 policjantów faktycznie kierowanych do służby na drodze (82,8%);
- 30 czerwca 2013 r. – 398 policjantów (447 etatów, w tym 49 wakatów, tj. 11,0%²²), w tym

¹⁹ Liczba funkcjonariuszy zatrudnionych w Komendzie Powiatowej w Tczewie, która pełniła służbę na autostradzie A-1, w 2012 r. wzrosła o 5.

²⁰ Wakaty w całym garnizonie pomorskim stanowiły dla funkcjonariuszy w tym czasie 5,2%

²¹ Wakaty w całym garnizonie pomorskim stanowiły dla funkcjonariuszy w tym czasie 7,3%

²² Wakaty w całym garnizonie pomorskim stanowiły dla funkcjonariuszy w tym czasie 7,7%

333 faktycznie kierowanych do służby na drodze (83,7%).

Etaty pionu ruchu drogowego stanowiły według stanu na 1 stycznia 2012 r., 1 stycznia 2013 r. i 30 czerwca 2013 r. – odpowiednio – 7,7%, 7,4% i 7,4% wszystkich etatów funkcjonariuszy garnizonu pomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 208-228, 1120-1127, 1239-1240)

Naczelnik WRD wyjaśnił, że ww. zmiany wynikały z konieczności zapewnienia prawidłowego wykonywania ustawowych zadań przez jednostki terenowe Policji województwa pomorskiego, a przede wszystkim z konieczności prawidłowego funkcjonowania poszczególnych komórek organizacyjnych w jednostkach. Wprawdzie nadzór nad strukturą etatową w jednostkach terenowych i bieżące korygowanie stanu ilościowego leży w gestii komendantów miejskich i powiatowych, to jednak proces ten jest stale monitorowany przez WRD i Wydział Kadr i Szkolenia KWP. Po stwierdzeniu spadków ilości funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego Komendant zobowiązał ww. komendantów do uzupełnienia etatów do poziomu 11% zatrudnienia w jednostce do 30 listopada 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1241-1242, 1248-1252, 1307-1310)

1.2.3. Adekwatność wielkości i struktury pionu ruchu drogowego do stanu bezpieczeństwa na drogach

Z-ca Naczelnika Wydziału Kadr i Szkolenia KWP wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą stan organizacyjno-etatowy pionu ruchu drogowego garnizonu pomorskiego, w tym WRD, wynikał w szczególności z realizacji zadań zawartych w Strategii Wojewódzkiej Policji Pomorskiej na lata 2010-2012, realizacji zadań określonych w Regulaminie Komendy, a także realizacji polecenia Komendanta Głównego Policji (L.dz. ER-69/13 z 24 kwietnia 2013 r.), dotyczącego osiągnięcia wartości minimum 10% etatów policyjnych w komórkach ruchu drogowego w stosunku do całego stanu etatowego garnizonów, w tym pomorskiego, w terminie do 31 grudnia 2013 r. Komenda nie zgłaszała postulatów do Komendanta Głównego Policji dotyczących konieczności osiągnięcia ww. wskaźnika. Jednak już z opracowanego w Biurze Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji Sektorowego Programu Policji „Nadzór Nad Ruchem Drogowym”, sporządzonego w oparciu o Krajowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2005-2013 „GAMBIT 2005” – Programu Realizacyjnego BRD na lata 2006-2007, wynikało, że docelowy model systemu nadzoru nad ruchem drogowym powinien przewidywać zwiększenie liczby policjantów ruchu drogowego pełniących służbę na drodze do 10% ogólnego stanu etatowego w Policji.

(dowód: akta kontroli str. 1109-1118, 1193, 1252, 1314)

Zmiany w etatach w pionie ruchu drogowego podległych jednostek były analizowane i opiniowane przez WRD pod kątem sprawności działania komórki ruchu drogowego (np. pisma WRD z 18 lutego i 19 kwietnia 2013 r.). W szczególności za celowe uznano utrzymanie lub uzyskanie 10% etatów w pionie ruchu drogowego w stosunku do wszystkich etatów w danej jednostce, wypełnienie polecenia Komendanta Głównego Policji o wyłączeniu czynności wyjaśniających z zakresu czynności policjantów pionu ruchu drogowego i otwartą drogę rozwoju zawodowego policjantów m.in. poprzez „niespłaszczanie” struktur. Komendant w piśmie do podległych jednostek z dnia 15 maja 2013 r., w związku ze wzrostem wypadków ze skutkiem śmiertelnym w okresie styczeń-kwiecień 2013 r. w stosunku do analogicznego okresu 2012 r., uznając, że przyczyną tych zdarzeń było łamanie przepisów prawa o ruchu drogowym, a w szczególności przekraczanie dozwolonych prędkości, niekorzystanie z pasów bezpieczeństwa i urządzeń bezpieczeństwa do przewozu dzieci oraz potrącenie pieszego, polecił podległym jednostkom zrealizować działania m.in. w zakresie struktury i organizacji, tj. zapewnienie wakatów i uzupełnienie stanów etatowych do 10% stanu jednostek.

(dowód: akta kontroli str. 1128-1143, 1211-1223)

W oparciu o ww. polecenie Komendanta Głównego Policji, KWP poleciła w terminie do 31 sierpnia 2013 r. uzupełnić stan etatowy ruchu drogowego do wartości minimalnej 10%

stanu etatowego w danej jednostce w dziewięciu komendach (w pozostałych 10 wartość ta została już osiągnięta). W celu osiągnięcia ww. wskaźnika Komendant zobowiązał Komendantów 19 podległych jednostek w szczególności do:

- reorganizacji komórek ruchu drogowego, polegającej w szczególności na wyłączeniu ze struktury ruchu drogowego zadań związanych z wykonywaniem czynności wyjaśniających i cofnięciu delegowania policjantów ruchu drogowego pełniących służbę w innych komórkach;
- bezwzględnego utrzymania (nieobniżania) stanów etatowych podległych komórek ruchu drogowego, według wartości procentowej na dzień 31 marca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1119, 1200-1201, 1314)

Po uzgodnieniu z WRD i Wydziałem Kadr i Szkolenia KWP, I Zastępca Komendanta 30 lipca 2013 r. polecił wszystkim 19 podległym jednostkom terenowym osiągnięcie w terminie do 30 listopada 2013 r. (w przypadku 2 jednostek²³ utrzymanie) wskaźnika od 10,8% do 11,8% etatów ruchu drogowego w stosunku do wszystkich etatów w danej jednostce. Zrealizowanie tego polecenia spowoduje osiągnięcie wskaźnika 10% etatów pionu ruchu drogowego w skali garnizonu pomorskiego, z uwzględnieniem WRD, w którym wskaźnik wynosi 2,3% (i zmiany nie są planowane)²⁴. Oznacza to wzrost łącznie o 102 etaty, z tego najwięcej w Komendach Miejskich Policji w Gdańsku (wzrost o 58 etatów), w Gdyni (wzrost o 22 etaty) i w Słupsku (wzrost o osiem etatów). Naczelnik WRD pismem z 12 sierpnia 2013 r. poinformował Naczelnika Wydziału Gospodarki Materiałowo-Technicznej KWP o konieczności uwzględnienia nowych 102 etatów w naliczeniach i zabezpieczeniu jednostek w należyły sprzęt techniki policyjnej oraz specjalistyczne umundurowanie dla policjantów.

(dowód: akta kontroli str. 1315-1323)

Komendant wyjaśnił, że uzupełnienie wakatów w pionie ruchu drogowego, w tym ww. nowych 102 etatów, zostało zaplanowane poprzez:

- kierowanie do służby ruchu drogowego policjantów odbywających aktualnie szkolenie podstawowe i policjantów z innych wydziałów w KPP/KMP i z Oddziału Prewencji Policji w Gdańsku;
- pozyskiwanie kadry z innych służb (Straż Graniczna, Straż Miejska, Służba Więzienna, Inspekcja Transportu Drogowego, Izba Celną);
- egzekwowanie wydanego komendantom powiatowym polecenia w zakresie nienaruszalności obecnych struktur ruchu drogowego, a także cofnięcie z czasowych delegowań policjantów przeszkolonych w zakresie ruchu drogowego do tych komórek.

(dowód: akta kontroli str. 1357-1358)

Z wyjaśnień Naczelnika WRD wynika, że zarówno w 2012 r., kiedy policjanci WRD pełnili służbę na drogach (do 7 listopada 2012 r.), jak i po zmianie struktury wydziału (od 8 listopada 2012 r.) ilość policjantów i pracowników cywilnych WRD była wystarczająca do realizacji zadań WRD.

(dowód: akta kontroli str. 1170-1173)

W odpowiedzialnej za działania na autostradzie A-1 na obszarze województwa pomorskiego Komendzie Powiatowej Policji w Tczewie w I kwartale 2013 r. ww. wskaźnik wyniósł 11,8%. Komendant Powiatowy Policji w Tczewie wyjaśnił, że stan kadrowy Wydziału Ruchu Drogowego tej Komendy jest adekwatny do aktualnych zagrożeń i potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 1239-1240, 1350)

1.2.4. Stan wyszkolenia pionu ruchu drogowego

W WRD w latach 2012-2013 (I półrocze) przeszkolono ośmiu funkcjonariuszy – w zakresie ruchu drogowego, jednego – w zakresie kontroli tachografów, jednego – w zakresie

²³ Komenda Powiatowa Policji w Kościerzynie i Komenda Powiatowa Policji w Tczewie.

²⁴ Przy ustalaniu wskaźnika nie uwzględniono w KWP Oddziału Prewencji Policji i Pododdziału Antyterrorystycznego.

kierowania motocyklem szosowym, jednego – w zakresie doskonalenia techniki jazdy samochodem i pięciu – w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 235)

Według stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. na 411 funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego w garnizonie pomorskim (19 jednostek terenowych i WRD) przeszkolonych było w zakresie: ruchu drogowego – 194, tj. 47,2% policjantów ruchu drogowego; czynności na miejscu zdarzenia drogowego – 13 funkcjonariuszy, tj. – odpowiednio – 3,2%; wideorejestratorów wykroczeń – 36 funkcjonariuszy, tj. – odpowiednio – 8,7%; kontroli tachografów – 29 funkcjonariuszy, tj. – odpowiednio – 7,1%; kierowania motocyklem szosowym – 23 funkcjonariuszy, tj. – odpowiednio – 5,6%; doskonalenia techniki jazdy samochodem – 31 funkcjonariuszy, tj. – odpowiednio – 7,5% i kwalifikowanej pomocy przedmedycznej – 59 funkcjonariuszy, tj. – odpowiednio – 14,4%.

Według stanu na 30 czerwca 2013 r. na 398 funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego w garnizonie pomorskim, przeszkolonych było w zakresie: ruchu drogowego – 205, tj. 51,5% policjantów ruchu drogowego; czynności na miejscu zdarzenia drogowego – 16 funkcjonariuszy, tj. 4%; wideorejestratorów wykroczeń – 44 funkcjonariuszy, tj. 11,1%; kontroli tachografów – 54 funkcjonariuszy, tj. 13,6%; kierowania motocyklem szosowym – 27 funkcjonariuszy, tj. 6,8%; doskonalenia techniki jazdy samochodem – 33 funkcjonariuszy, tj. 8,3% i kwalifikowanej pomocy przedmedycznej – 168 funkcjonariuszy, tj. 42,2%.

Na 2012 r. komendanci jednostek garnizonu pomorskiego zgłosili specjalistyczne potrzeby szkoleniowe i otrzymali z KGP następujące limity miejsc na szkolenia w zakresie: ruchu drogowego – zgłoszono 31 funkcjonariuszy, a uzyskano limit – sześć miejsc, wideorejestratorów wykroczeń – odpowiednio – 24, limit – dwa miejsca, kontroli tachografów – 30, limit – osiem miejsc, kierowania motocyklem szosowym – 12, limit – dwa miejsca i doskonalenia techniki jazdy samochodem – 43, limit – jedno miejsce.

Na 2013 r. zgłoszone potrzeby i uzyskane limity wyniosły w zakresie: ruchu drogowego – 50 funkcjonariuszy, a uzyskany limit – 15 miejsc, czynności na miejscu zdarzenia drogowego – odpowiednio – 23, limit – trzy miejsca, wideorejestratorów wykroczeń – odpowiednio – 46, limit – sześć miejsc, kontroli tachografów – 56, limit – 23 miejsca, kierowania motocyklem szosowym – 15, limit – cztery miejsca, doskonalenie techniki jazdy samochodem – 42, limit – jedno miejsce.

W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadków niewykorzystania przydzielonych miejsc na szkolenia. Natomiast wyszkolenie policjantów garnizonu pomorskiego było niewystarczające w stosunku do zgłaszanych przez KWP potrzeb. Według stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. i 30 czerwca 2013 r. przeszkolonych policjantów ruchu drogowego w garnizonie pomorskim było w zakresie: ruchu drogowego – odpowiednio – 47,2% i 51,5% (tj. 194 i 205 funkcjonariuszy), a w zakresie czynności na miejscu zdarzenia drogowego – 3,2% i 4,0% (tj. 13 i 16 funkcjonariuszy).

(dowód: akta kontroli str. 229-235)

Jak wyjaśnił Z-ca Naczelnika Wydziału Kard i Szkolenia KWP ww. kursy specjalistyczne w zakresie ruchu drogowego organizowane były w ramach limitów przyznanych przez Komendę Główną Policji. Ewentualna możliwość reaktywacji ośrodka szkoleniowego w Gdańsku (wobec niewystarczalności ww. limitów) nie była analizowana, gdyż w latach 2012-2013 (I półrocze) nie wpłynęły żadne wnioski w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 1252)

Naczelnik WRD wyjaśnił ponadto, że zwiększona liczba osób nieprzeszkolonych wiąże się z dużą ilością odejść ze służby doświadczonych policjantów i dużym naborem nowo wstępujących oraz rotacją policjantów między wydziałami KWP, spowodowaną chęcią awansu zarówno w grupie zaszerzegowania oraz w stopniach służbowych. Ponadto specjalistyczne

kursy dla policjantów ruchu drogowego są kursami kilkumiesięcznymi. W związku z powyższym, policjanci z doświadczeniem w ruchu drogowym, posiadający odpowiednie uprawnienia, przeprowadzają systematycznie zajęcia, ćwiczenia i instruktaże, obejmujące zakres szkoleń specjalistycznych.

(dowód: akta kontroli str. 1309-1310)

Z dzienników doskonalenia zawodowego WRD wynika, że w kontrolowanym okresie policjanci WRD byli szkoleni m.in. w zakresie: warunków badania na obecność alkoholu i środków podobnie działających do alkoholu, sytuacji użycia broni służbowej, zmian w przepisach o transporcie drogowym, sposobów dynamicznego zatrzymywania niebezpiecznych kierowców, postępowania z obcokrajowcami – uczestnikami zdarzeń drogowych. Odbłyły się również szkolenia policjantów Oddziału Prewencji Policji w ramach doskonalenia zawodowego z zakresu podstaw obsługi zdarzeń drogowych (podstawy sporządzenia szkiców miejsca zdarzenia drogowego, zasady wypełniania protokołów oględzin pojazdów, zasady wypełniania statystycznej karty zdarzenia drogowego).

(dowód: akta kontroli str. 236-250)

Odnosnie możliwości szkoleń policjantów w zakresie kontroli tachografów cyfrowych i obsługi wideorejestratorów I Z-ca Komendanta wyjaśnił, że przeprowadzenie w KWP przedmiotowych szkoleń jest obecnie niemożliwe ponieważ:

- należałoby zaangażować co najmniej dwóch policjantów przeszkolonych w zakresie przekazywania wiedzy z przedmiotowego zakresu kursów specjalistycznych, a WRD nie dysponuje policjantami, którzy spełnialiby te wymagania;
- WRD nie dysponuje sprzętem wymaganym do prowadzenia przedmiotowych szkoleń – przeprowadzenie szkolenia z obsługi tachografów cyfrowych wiązałoby się z koniecznością poniesienia kosztów zakupu lub wynajęcia trenażerów;
- WRD nie dysponuje pojazdami wyposażonymi w wideorejestratory wykroczeń – całość tego sprzętu, w ilości 24 urządzeń uzupełnia zapotrzebowanie 19 jednostek terenowych; przeprowadzenie szkolenia wiązałoby się z zaangażowaniem wszystkich trzech typów urządzeń, tj. Zurad, Polcam i Providia, a wycofanie tych urządzeń do celów szkoleniowych spowoduje utrudnienia w wykorzystaniu ich zgodnie z przeznaczeniem, zwłaszcza w sytuacjach pozostawiania części tych urządzeń w naprawie lub konserwacji.

Potrzeby szkoleniowe pionu ruchu drogowego garnizonu pomorskiego kształtują się następująco:

- kurs specjalistyczny w zakresie wideorejestratorów – 46 policjantów,
- kurs specjalistyczny w zakresie kontroli tachografów cyfrowych – 56 policjantów.

(dowód: akta kontroli str. 1186-1194)

1.2.5. Znajomość języków obcych

Dziiesięciu funkcjonariuszy WRD znało co najmniej jeden język obcy: jeden – angielski, niemiecki i hiszpański, jeden – angielski i rosyjski, sześciu – angielski i jeden – niemiecki (ośmiu funkcjonariuszy znajomość języka potwierdziło odpowiednim świadectwem lub certyfikatem).

(dowód: akta kontroli str. 587)

1.2.6. System motywacyjny policjantów pionu ruchu drogowego

W KWP nie funkcjonował odrębny system motywacyjny policjantów. Z wyjaśnień I Zastępcy Komendanta i informacji Naczelnika Wydziału Kadr i Szkolenia KWP wynika, że uregulowania w obowiązujących przepisach²⁵ w zakresie sposobu nagradzania i awansowania policjantów

²⁵ Ustawa o Policji, rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2006 r. w sprawie przyznawania policjantom nagród i zapomóg, a także sposobu tworzenia funduszu nagród i zapomóg dla policjantów (Dz. U. Nr 251, poz. 1859) i rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie wymagań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby, jakimi powinni odpowiadać policjanci na

pozostających w służbie uznano za wystarczające.

(dowód: akta kontroli str. 370, 1186-1195)

W 2012 r. na funkcjonariuszy WRD sporządzono: osiem wniosków o awanse, dwa wnioski o przyznanie medali, dwa wnioski zbiorcze o przyznanie nagród dla 24 policjantów i dwa wnioski dotyczące m.in. przyznania premii (dla 47 policjantów).

Ponadto, 1 marca 2012 r. pięciu policjantów WRD otrzymało uroczyste podziękowania (m.in. od Premiera i Wojewody) za zaangażowanie w organizację spotkań Polskiej Prezydencji w Radzie UE, które odbyły się w województwie pomorskim.

W I półroczu 2013 r. na funkcjonariusz WRD sporządzono: dwa wnioski o awanse, dwa wnioski o przyznanie medali, jeden wniosek o przyznanie nagrody dla jednego policjanta i pięć wniosków zbiorczych dotyczących przyznania m.in. premii (dla 32 policjantów).

(dowód: akta kontroli str. 1359-1360)

W dniu 17 czerwca 2013 r., tj. w trakcie kontroli NIK, weszła w życie Decyzja Nr 223/2013 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku w sprawie wprowadzania do użytku służbowego „Zasad przyznawania nagród motywacyjnych w formie pieniężnej, funkcjonariuszom Policji”, w której określono m.in. kryteria i tryb przyznawania takich nagród.

(dowód: akta kontroli str. 371-375)

*Ustalone
nieprawidłowości*

Stwierdzono niewystarczający stan wyszkolenia funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego w zakresie ruchu drogowego, co nie obciąża jednak Komendanta, gdyż podejmował działania mające na celu poprawę stanu wyszkolenia tych funkcjonariuszy.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Komendanta w zbadanym zakresie.

1.3. Stan wyposażenia policjantów pionu ruchu drogowego w pojazdy i sprzęt

1.3.1. Sposób wyposażania policjantów pionu ruchu drogowego w pojazdy, uzbrojenie, umundurowanie i sprzęt

*Opis stanu
faktycznego*

Zakupy zrealizowane centralnie (przez Komendę Główną Policji) były rozdysponowywane przez Komendanta po dokonaniu przez WRD rozpoznaniu potrzeb jednostek terenowych, stanu bezpieczeństwa, stanu etatowego i wykorzystania sprzętu. Zakupy realizowane przez KWP były dokonywane po rozpoznaniu potrzeb sprzętowych jednostek terenowych i parametrów technicznych sprzętu specjalistycznego przez WRD, który następnie uczestniczył w przygotowaniu specyfikacji sprzętu oraz jego odbiorze ilościowym i jakościowym.

KWP jest beneficjentem projektu pn. „Wdrożenie zintegrowanego systemu łączności oraz zakup sprzętu ratowniczego i środków transportu na potrzeby Zintegrowanego Systemu Ratownictwa Województwa Pomorskiego”²⁶. Opis sprzętu i wyposażenia z uwzględnieniem potrzeb podległych 19 jednostek terenowych sporządził WRD. W ramach projektu m.in. w 2012 r. KWP zakupiła sześć APRD wraz z wyposażeniem i urządzenia do zwymiarowania miejsca zdarzenia drogowego (w przygotowaniu jest zakup kolejnych 10 ambulansów i szkolenie z zakresu pomocy przedmedycznej kwalifikowanej dla 80 policjantów pionu ruchu drogowego).

(dowód: akta kontroli str. 251-335, 1088-1108)

stanowiskach komendantów Policji i innych stanowiskach służbowych oraz warunków ich mianowania na wyższe stanowiska służbowe (Dz. U. Nr 123, poz. 857 ze zm.).

²⁶ Finansowanego w ramach Funduszu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego; program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego, działanie: 7.2. Zintegrowany system ratownictwa; dziedzina: bezpieczeństwo; wartość projektu: 13.455.650,00 zł; dofinansowanie z Unii Europejskiej: 6.727.825,00 zł.

1.3.2. System certyfikacji metrologicznej sprzętu pomiarowego

I Zastępca Komendanta wyjaśnił, że w ramach przygotowywania specyfikacji sprzętu jednym z wymogów jest posiadanie odpowiedniego certyfikatu. Nowy sprzęt przed wprowadzeniem do obrotu poddany był legalizacji lub wzorcowaniu, które potwierdzone zostały dokumentem dopuszczającym go do użytkowania (świadcstwem).

(dowód: akta kontroli str. 251-255)

1.3.3. Normowanie wyposażenia w pojazdy, sprzęt i przedmioty zaopatrzenia mundurowego

Zgodnie z § 30 Regulaminu Komendy do zakresu zadań Wydziału Transportu KWP należy m.in. wyliczanie należności sprzętu transportowego. W okresie objętym kontrolą w jednostkach Policji garnizonu pomorskiego obowiązywały normatywy (tabele należności), w tym należności dodatkowe, wyposażenia w pojazdy, sporządzone w dniu 13 września 2010 r. przez Wydział Transportu KWP. Tabele należności zostały sporządzone przez ww. Wydział w oparciu o wskaźniki i należności określone w Zarządzeniu Nr 118 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy²⁷ (dalej: „Zarządzenie Nr 118 KGP”), dla poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych garnizonu pomorskiego, zatwierdzone przez Zastępcę Komendanta i w dniu 15 września 2010 r. przesłane Dyrektorowi Biura Logistyki Policji Komendy Głównej Policji. Należności dodatkowe przyznawane były, jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Transportu, według potrzeb i stanowiły m.in. furgony (jeden APRD i cztery ETDiE). Ww. tabele należności były jednak nieaktualne, w szczególności nie uwzględniały zmian organizacyjnych wprowadzonych Rozkazem Komendanta z 9 października 2012 r. Naczelnik Wydziału Transportu wyjaśnił, że nie dokonano aktualizacji należności dla pionu ruchu drogowego z uwagi na trwający proces reorganizacji komórek ruchu drogowego w komendach miejskich i powiatowych Policji województwa pomorskiego, którego zakończenie planowane jest na 30 listopada 2013 r. Nowe należności na sprzęt transportowy zostaną naliczone po zatwierdzeniu nowej struktury etatowej KWP oraz podległych komend miejskich i powiatowych Policji. Wydział Transportu KWP każdorazowo po zakończeniu zmian organizacyjnych nalicza należności kompleksowo dla wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych (ostatnie takie wyliczenie nastąpiło 13 września 2010 r.).

(dowód: akta kontroli str. 23-24, 1256-1291)

W opinii Najwyższej Izby Kontroli argumenty podane w wyjaśnieniu Naczelnika Wydziału Transportu KWP nie są przekonujące, gdyż zmiana organizacyjna dokonana Rozkazem Komendanta z 9 października 2012 r. (dokonana z dniem 8 listopada 2012 r.), dotycząca przeniesienia policjantów WRD do jednostek terenowych i przejęcie kompetencji służby ruchu drogowego przez podległe jednostki, pomimo iż została zakończona, to również nie została uwzględniona.

Zgodnie z § 29 Regulaminu Komendy do zakresu zadań Wydziału Gospodarki Materiałowo-Technicznej KWP należy m.in. planowanie, organizowanie i realizacja zaopatrzenia Komendy i jednostek organizacyjnych Policji województwa pomorskiego w środki materiałowo-techniczne oraz wyposażenie i sprzęt specjalistyczny w ramach dostaw centralnych, zakupów własnych i zleconych. Jednak dla garnizonu pomorskiego, w tym dla Komendy, nie zostały opracowane tabele należności wynikające z przepisów § 2 ust. 1 i 2 załącznika nr 7 do Zarządzenia Nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania²⁸ (dalej: „Zarządzenie Nr 13 KGP”). Zgodnie z § 2 ust. 1 ww. załącznika, tabele należności sporządza jednostka zaopatrująca

²⁷ Dz. Urz. KGP Nr 8, poz. 42 ze zm.

²⁸ Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 70 ze zm.

(komórka organizacyjną prowadzącą gospodarkę sprzętem techniki policyjnej i biurowej w jednostkach Policji). Naczelnik Wydziału Gospodarki Materiałowo-Technicznej KWP wyjaśnił m.in., że tabela należności sprzętu techniki policyjnej i biurowej dla jednostek garnizonu pomorskiego, w tym dla KWP, nie została opracowana, bowiem zawarcie w załączniku nr 2 do Zarządzenia Nr 13 GKP zestawu nr 4 ówczesne Kierownictwo KWP uznało za wystarczające i odstąpiło od realizacji zapisu § 2 załącznika nr 7 do tego Zarządzenia. W uzasadnieniu (ustnym) takiej decyzji przyjęto, że trudna sytuacja finansowa Policji uniemożliwia sporządzenie tabel należności, które w sposób obligatoryjny wymuszałyby ich realizację, tym bardziej, że sprzęt wymieniony w załączniku zmieniany jest na coraz nowszy (np. maszyna do pisania, magnetofon kasetowy) i ściśle trzymanie się asortymentu tam wskazanego byłoby niewłaściwe. Obecnie, respektując ówczesne polecenia, a także uwzględniając sytuację finansową, tylko doraźnie realizowane jest zaopatrzenie komórek, w tym ruchu drogowego. Realizacja tego zaopatrzenia następuje na podstawie zapotrzebowań składanych przez poszczególne jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 1253-1255)

W opinii Najwyższej Izby Kontroli podane wyżej przyczyny nie mogą stanowić uzasadnienia niewykonania wymienionego w § 2 ust. 1 i 2 załącznika nr 7 do Zarządzenia Nr 13 GKP obowiązku.

Zgodnie z § 31 Regulaminu Komendy do zakresu zadań Wydziału Łączności i Informatyki KWP należy m.in. organizacja, budowa, modernizacja i nadzór systemów łączności i informatyki w Komendzie oraz komendach miejskich i powiatowych Policji województwa pomorskiego zgodnie z przyjętymi w Policji standardami i kierunkami rozwoju. Na podstawie § 3 Zarządzenia Nr 1305 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 grudnia 2011 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania²⁹, zostały opracowane przez Wydział Łączności i Informatyki KWP i zatwierdzone przez Zastępcę Komendanta tabele i normy należności na sprzęt teleinformatyczny dla jednostek i komórek organizacyjnych Policji w woj. pomorskim w 2012 i w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1325-1348)

1.3.4. Stan liczebny normatywny i faktyczny pojazdów, uzbrojenia i sprzętu

W okresie objętym kontrolą jednostki i komórki organizacyjne Policji garnizonu pomorskiego, w tym WRD, były wyposażone w sprzęt transportowy, techniki policyjnej, teleinformatyczny i telekomunikacyjny oraz umundurowanie.

Z uwagi na zmiany organizacyjno-kadrowe w listopadzie 2012 r., liczba pojazdów, pozostałego sprzętu i umundurowania będąca na wyposażeniu WRD zmniejszyła się na rzecz jednostek terenowych. Według stanu na 1 stycznia 2012 r. WRD użytkował osiem pojazdów osobowych (normatyw³⁰ – dziewięć) i cztery furgony (normatyw – zero), a według stanu na 1 stycznia i 30 czerwca 2013 r. – dwa pojazdy osobowe i cztery furgony (brak aktualnego normatywu). Według stanu na 1 stycznia 2012 r. WRD użytkował: 20 tarcz STOP do zatrzymywania pojazdów, 12 latarek halogenowych, pięć aparatów fotograficznych, dwa wideorejestratory wykroczeń, trzy kolczatki drogowe, cztery przyrządy do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu z drukarką, pięć wskaźników spożycia alkoholu, trzy przenośne urządzenia do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, jeden narkotester elektroniczny stacjonarno-przenośny, trzy radarowe mierniki prędkości, pięć wózków do mierzenia odległości, trzy zestawy znaków do zabezpieczenia miejsca wypadku drogowego „ZAPORA”, 27 radiotelefonów i dziewięć terminali. Według stanu na 1 stycznia

²⁹ Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 74

³⁰ Liczba określona w Tabeli norm należności sprzętu transportowego KWP w Gdańsku, przekazanej 15 września 2010 r. do Biura Logistyki Policji KGP, zwana dalej „normatywem”.

i 30 czerwca 2013 r. WRD użytkował: odpowiednio –11 i 12 tarcz STOP do zatrzymywania pojazdów, sześć laterek halogenowych, pięć aparatów fotograficznych, jedną kolczatkę drogową, jeden przyrząd do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu z drukarką, dwa wskaźniki spożycia alkoholu, jedno przenośne urządzenie do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, jeden narkotester elektroniczny stacjonarno-przenośny, jeden radarowy miernik prędkości, jeden wózek do mierzenia odległości, dwa zestawy znaków do zabezpieczenia miejsca wypadku drogowego „ZAPORA”, 19 radiotelefonów i jeden terminal.

(dowód: akta kontroli str. 663-882)

Naczelnik Wydziału Technicznego KWP wyjaśnił m.in., że KWP nie posiada samochodów marki Kia Ceed wyposażonych w wideorejestrator. Pojazdy WRD wyposażone były w opony z indeksem prędkości określonym w świadectwie homologacji.

(dowód: akta kontroli str. 1256-1257)

Wypożyczenie mundurowe policjantów WRD stanowiło m.in. wyposażenie podstawowe, określone w zestawie nr 4 w załączniku nr 2 do Zarządzenia Nr 13 KGP.

(dowód: akta kontroli str. 843-882)

W WRD nie były objęte normatywami w szczególności urządzenia stanowiące wyposażenie trzech pojazdów ETDiE (m.in. dymomierz – trzy szt., przyrząd do pomiaru przepuszczalności światła w szybach samochodu – jedna szt., analizator spalin – dwie szt., notebook z oprogramowaniem „Tachospeed” – jedna szt., manualny analizator tarcz tachografów analogowych – jedna szt.) i jednego pojazdu profilaktyki (m.in. kamera cyfrowa, agregat prądotwórczy, sprzęt audiowizualny, plansze dydaktyczne, zestaw znaków drogowych, zestaw mini sygnalizacji świetlnej). Jak poinformował Ekspert WRD, ww. pojazdy ETDiE (trzy szt.) były wykorzystywane, na podstawie harmonogramu i na wnioski, przez jednostki terenowe.

(dowód: akta kontroli str. 1160-1161)

Na podstawie stanu etatowego pionu ruchu drogowego i tabel norm wyposażenia określonych w Zarządzeniu Nr 118 KGP stwierdzono braki we wszystkich jednostkach Policji garnizonu pomorskiego dotyczące w szczególności ilości pojazdów oznakowanych A (łącznie o 35 szt. mniej, niż przewidywał normatyw – na 31 grudnia 2011 r., o 29 szt. mniej – na 31 grudnia 2012 r. i o 28 szt. mniej – na 30 czerwca 2013 r.). Na podstawie stanu etatowego pionu ruchu drogowego i tabel norm wyposażenia mundurowego w Zarządzeniu Nr 13 KGP stwierdzono braki dotyczące m.in. wyposażenia podstawowego (rękawiczki, kamizelki ostrzegawcze, okulary słoneczne).

(dowód: akta kontroli str. 663-882)

Zastępca Komendanta wyjaśnił, m.in., że ww. braki spowodowane były przede wszystkim znikomymi środkami finansowymi otrzymywanymi z budżetu państwa. Braki w sprzęcie transportowym w komórkach pionu ruchu drogowego spowodowane były również brakiem zakupów centralnych dokonywanych przez Komendę Główną Policji.

(dowód: akta kontroli str. 1352-1356)

1.3.5. Stan sprzętu pomiarowego z punktu widzenia prawnej kontroli metrologicznej

Sprzęt pomiarowy będący na wyposażeniu pionu ruchu drogowego KWP, taki jak: przyrządy do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu z drukarką (14 szt.), przenośne urządzenia do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu (pięć szt.) i radarowy miernik prędkości (trzy szt.) – posiadały wymagane świadectwa legalizacji lub wzorcowania. Natomiast urządzenia „niedowodowe” – jako niewymagające świadectwa legalizacji, ani wzorcowania – nie były poddawane prawnej kontroli metrologicznej (dwa wskaźniki spożycia alkoholu, jeden narkotester elektroniczny i jeden wózek do mierzenia odległości).

(dowód: akta kontroli str. 336-337)

W zakresie stanu wyposażenia policjantów pionu ruchu drogowego w województwie pomorskim stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nieustalenie normatywów wyposażenia w sprzęt techniki policyjnej i biurowej;
- niedokonanie aktualizacji normatywów wyposażenia w sprzęt transportowy;
- niewystarczające w stosunku do norm wyposażenie policjantów pionu ruchu drogowego w województwie pomorskim w pojazdy i braki w umundurowaniu, co jednak nie obciąża Komendanta, gdyż podejmował działania mające na celu poprawę w ww. zakresie.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania Komendanta w zakresie normowania sprzętu oraz pozytywnie pozostałe działania w zbadanym zakresie.

1.4. Finansowanie potrzeb pionu ruchu drogowego

1.4.1. Sposób i wielkość finansowania potrzeb pionu ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

Finansowanie wydatków związanych z funkcjonowaniem WRD w okresie objętym kontrolą odbywało się zgodnie z powszechnie obowiązującymi zasadami dotyczącymi gospodarki budżetowej. WRD był finansowany w ramach rozdziału 75404 „komendy wojewódzkie Policji” na zasadach wynikających z Decyzji nr 62/2013 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego Instrukcji określającej zasady gospodarki finansowej oraz sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych, a wcześniej – Decyzji nr 269/09 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku z dnia 17 lipca 2009 r. Obowiązki w zakresie gospodarki finansowej dotyczące sporządzania i przyjmowania dokumentów oraz dysponowania środkami pieniężnymi, zaciągania zobowiązań w ramach planu wydatków budżetowych (budżetu państwa i budżetu środków europejskich) z uwzględnieniem zaangażowania wydatków w roku bieżącym oraz w latach następnych i wykonywania kontroli powierzone były: Głównemu Księgowemu – Naczelnikowi Wydziału Finansów oraz niektórym naczelnikom wydziałów. Natomiast Naczelnik WRD nie był dysponentem środków.

Z wyjaśnień Naczelnika Wydziału Finansowego KWP wynika, że wydatki na utrzymanie poszczególnych komórek KWP, w tym WRD realizowane były w ramach posiadanego planu finansowego.

Ogółem wydatki rzeczowe związane z funkcjonowaniem WRD w latach 2012-2013(I półrocze) wyniosły 272,2 tys. zł, z tego w 2012 r. – 201,9 tys. zł i w I półroczu 2013 r. – 70,3 tys. zł, w tym:

- materiały pędne i smary – 130,3 tys. zł, z tego w 2012 r. – 107,7 tys. zł i w I półroczu 2013 r. – 22,5 tys. zł;
- ekwiwalenty i równoważniki pieniężne w zamian za umundurowanie i środki higieny w naturze wypłacane funkcjonariuszom – 82,2 tys. zł (odpowiednio 53,7 tys. zł i 28,5 tys. zł);
- materiały transportu (akcesoria, ogumienie) – 25,4 tys. zł (odpowiednio 25,2 tys. zł i 0,2 tys. zł);
- koszty dojazdu osób uprawnionych mieszkających poza siedzibą jednostki – 15,9 tys. zł (odpowiednio 13,5 tys. zł i 2,4 tys. zł);
- konserwacja uzbrojenia i sprzętu techniki specjalnej (w tym naprawa) – 11,5 tys. zł (odpowiednio 7,2 tys. zł i 4,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 376-388)

W latach 2012-2013 (I półrocze) w zakresie wykonania budżetu w układzie zadaniowym w ramach funkcji 2 – Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny, w zadaniu 2.1 – Ochrona obywateli, utrzymanie porządku publicznego oraz działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa, KWP realizowała podzadanie 2.1.4 – Funkcjonowanie służby ruchu

drogowego, które składało się z dwóch działań: 2.1.4.1 – Działania kontrolne na drogach oraz 2.1.4.2 – Działania z zakresu profilaktyki bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Procedury planowania, dokonywania zmian w planie wydatków, prowadzenia ewidencji wydatków oraz sporządzania sprawozdań z wykonania planu w układzie zadaniowym w 2012 r. określała Decyzja nr 186/2012 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku z dnia 27 kwietnia 2012 r., a w 2013 r. – Decyzja nr 78/2013 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku z dnia 13 marca 2013 r. Plan i wydatki w sprawozdaniach RB-BZ1 roczne za 2012 r. i półroczne za 2013 r. przedstawiają wielkości dla całego garnizonu pomorskiego, poniesione na realizację działań określonych w budżecie zadaniowym przez wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Policji (niezależnie, czy w budżecie tradycyjnym finansowane były w ramach rozdziału 75404 komendy wojewódzkie Policji, czy rozdziału 75405 komendy powiatowe Policji):

- 2.1.4.1. – plan po zmianach na 2012 r. wyniósł 31.786,2 tys. zł, z tego budżet państwa – 31.670,2 tys. zł i budżet środków europejskich – 115,9 tys. zł, został wykonany w kwocie 31.712,4 tys. zł (99,8%), z tego budżet państwa – 31.655,4 tys. zł (99,95%) i budżet środków europejskich – 57,1 tys. zł (49,3%);
- 2.1.4.2. – plan po zmianach na 2012 r. wyniósł 1.635,9 tys. zł, z tego budżet państwa – 1.628,9 tys. zł i budżet środków europejskich – 7,0 tys. zł, został wykonany w kwocie 1.629,4 tys. zł (99,6%), z tego budżet państwa – 1.627,0 tys. zł (99,9%) i budżet środków europejskich – 2,5 tys. zł (35,7%);
- 2.1.4.1. – plan po zmianach na 2013 r. wyniósł 21.540,1 tys. zł, z tego budżet państwa – 21.395,7 tys. zł i budżet środków europejskich – 144,4 tys. zł, został w I półroczu wykonany w kwocie 10.608,0 tys. zł (49,2%) w całości z budżetu państwa;
- 2.1.4.2. – plan po zmianach na 2012 r. wyniósł 8.010,9 tys. zł, z tego budżet państwa – 7.957,2 tys. zł i budżet środków europejskich – 53,7 tys. zł, został w I półroczu wykonany w kwocie 3.709,1 tys. zł (46,6%) w całości z budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli str. 389-406)

1.4.2. Wydzielenie i wielkość środków na finansowanie postępowań przygotowawczych, w tym na koszty biegłych i ekspertyz

W okresie objętym kontrolą KWP nie prowadziła postępowań przygotowawczych o przestępstwa w ruchu drogowym. Postępowania takie prowadziły jednostki terenowe Policji województwa pomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 174, 1197)

1.4.3. Zasady i wielkość dofinansowania bądź doposażenia w naturze jednostek Policji przez podmioty pozapolicyjne

Jak wynika z wyjaśnień Naczelnika Wydziału Finansów KWP, w zakresie dofinansowania z Funduszu Wsparcia Policji WRD nie otrzymał żadnych doposażeń. Natomiast w 2012 r. zgodnie z umową darowizny nr UD-64/2012 z dnia 17.09.2012 r. Fundacja „Bezpieczni w Ruchu Drogowym” przekazała dla WRD akcesoria komputerowe, symulator zderzeń oraz okulary – alkogogle na łączną wartość 17,0 tys. zł. Innych dofinansowań lub doposażeń w naturze w okresie objętym kontrolą WRD nie otrzymał.

(dowód: akta kontroli str. 380)

W związku z realizacją projektu „Wdrożenie zintegrowanego systemu łączności oraz zakup sprzętu ratowniczego i środków transportu na potrzeby Zintegrowanego Systemu Ratownictwa Województwa Pomorskiego”³¹ współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa

³¹ Finansowanego w ramach Funduszu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego; program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego, działanie: 7.2. Zintegrowany system ratownictwa; dziedzina: bezpieczeństwo; wartość projektu: 13.455.650,00 zł; dofinansowanie z Unii Europejskiej: 6.727.825,00 zł.

Pomorskiego na lata 2007-2013 garnizon pomorski³² został doposażony w 2012 r. w sześć APRD o łącznej wartości 1.050 tys. zł brutto (175 tys. zł każdy pojazd).
(dowód: akta kontroli str. 1088-1108)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Komendanta w zbadanym zakresie.

1.5. Przygotowanie pionu ruchu drogowego do współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi

Zgodnie z § 23 pkt 5 Regulaminu Komendy w okresie objętym kontrolą WRD współdziałał z innymi instytucjami na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym. W szczególności:

- w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego na autostradzie (A1) w latach 2012- 2013 (I półrocze) przedstawiciel WRD uczestniczył w cyklicznych spotkaniach(sześciu) z innymi jednostkami Policji³³ i podmiotami pozapolicyjnymi³⁴, w tym służbami ratowniczymi³⁵, przygotowujących do współpracy, m.in. w ramach Planu Ratowniczego dla Autostrady A1 (w okresie objętym kontrolą obowiązywała wersja nr 05 z 12 sierpnia 2011 r. tego Planu);
- współpraca z jednostkami PSP i pogotowia ratunkowego na miejscu wypadku drogowego, jak wyjaśnił Naczelnik WRD, polegała na tym, że Policja i PSP zabezpieczały miejsce niebezpieczne do czasu przywrócenia stanu pierwotnego; również w przypadku kolizji i większego zagrożenia na miejsce zdarzenia wzywana była PSP, która udzielała niezbędnej pomocy funkcjonariuszom Policji;
- w jednostkach powiatowych i miejskich Policji podczas ćwiczeń sztabowych i w ramach współpracy z PSP, pogotowiem ratunkowym i Służbą Ochrony Kolei przeprowadzano działania ratownicze na miejscu symulowanego wypadku drogowego i na niestrzeżonym przejeździe kolejowym;
- w celu prowadzenia kompleksowych kontroli podejmowano działania wspólnie ze służbami pozapolicyjnymi takimi jak: Inspekcja Transportu Drogowego, Służba Celna, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Straże Gminne i Miejskie (m.in. dotyczących pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne i substancje mogące stanowić zagrożenie dla środowiska).

(dowód: akta kontroli str. 457-465, 1170-1185)

Naczelnik WRD wyjaśnił również, że w ramach doskonalenia zawodowego w okresie objętym kontrolą odbywały się też szkolenia z podmiotami takimi jak: Inspekcja Transportu Drogowego, Służba Celna, Rejonowy Urząd Miar i Wag. Na przykład od ośmiu lat policjanci wraz z innymi funkcjonariuszami służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ruchu drogowego uczestniczyli w doskonaleniu techniki jazdy, aby uniknąć zderzeń z udziałem pojazdu uprzywilejowanego.

(dowód: akta kontroli str. 1309-1310)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

³² Następujące jednostki organizacyjne: KMP w Gdyni, KPP w Kartuzach, KPP w Kościerzynie, KPP w Pruszczu Gdańskim, KPP w Starogardzie Gdańskim i KPP w Wejherowie.

³³ Wydział Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy i Wydział Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Tczewie

³⁴ Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad O/Bydgoszcz i O/Gdańsk, Inspekcja Transportu Drogowego

³⁵ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, Państwowa Straż Pożarna z poszczególnych powiatów.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Komendanta w zbadanym zakresie.

2. Realizacja przez Policję zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drogach

2.1. Organizacja i realizacja służby na drogach

2.1.1. Organizacja i realizacja przez pion ruchu drogowego działań na drogach (w świetle §§ 5-6 Zarządzenia Nr 609 KGP³⁶), w tym koordynacja działań jednostek podległych

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z § 23 pkt 2-3 Regulaminu Komendy WRD w okresie objętym kontrolą koordynował i nadzorował działania Policji województwa pomorskiego w zakresie organizacji i pełnienia służby ruchu drogowego oraz – do 7 listopada 2012 r. – prowadził kontrole ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących zachowania jego uczestników oraz w zakresie techniki drogowej i ekologii. Uwzględniając przepisy § 6 ust. 1 Zarządzenia Nr 609 KGP, w którym określono, że organizację służby pełnionej na drogach nieobjętych centralną koordynacją, określa komendant wojewódzki, WRD w szczególności:

- planował koordynację wojewódzką, zgodnie z § 7 ust. 1 i 2 Zarządzenia Nr 609 KGP – dyslokację w ramach koordynacji wojewódzkiej oparto na lokalizacji zdarzeń drogowych, ze wskazaniem kategorii drogi i jej numeracji, wynikającej w szczególności z rocznych i półrocznych analiz bezpieczeństwa ruchu drogowego, miesięcznych informacji o stanie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, harmonogramu koordynacji centralnej i z uwzględnieniem natężenia ruchu i wypadkowości w określonych porach roku i doby, dnia tygodnia oraz na podstawie doraźnych zadań zgłaszanych przez podległe właściwe jednostki Policji;
- organizował harmonogram działań na rok 2012 i 2013, nadzorował na terenie województwa pomorskiego działania podległych jednostek – cykliczne (np. „Prędkość”, „Alkohol i Narkotyki”, „Pasy”) oraz ukierunkowane na określone kategorie uczestników ruchu drogowego (np. „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, Bezpieczna droga do szkoły”), bądź ukierunkowane na rodzaje pojazdów (np. Bus”, Truck”, Firmy ochroniarskie, pojazdy uprzywilejowane”, „Pojazdy do nauki jazdy i egzaminowania”);
- określił dla podległych jednostek metody i formy pełnienia służby na drogach w warunkach wzrastającego zagrożenia skutków śmiertelnych wypadków (w tym sposób odpraw i rozliczenia ze służby policjantów ruchu drogowego, zasadę zero tolerancji dla wykroczeń drogowych, kontrole prędkości w stosunku do kierowców samochodów ciężarowych na podstawie zapisów tachografów, kontrole kaskadowe);
- przeprowadził łącznie 113 czynności sprawdzających (46 – w 2012 r. i 67 – w I półroczu 2013 r.), których przedmiotem było m.in. sprawdzenie sposobu realizacji zadań w ramach przeprowadzanych działań prewencyjno-kontrolnych przez jednostki terenowe (78 czynności), ocena sprawowanego nadzoru kierownictwa jednostek terenowych nad realizacją działań podległej komórki ruchu drogowego (17 czynności), sprawdzenie sposobu pełnienia służby w ramach centralnej i wojewódzkiej koordynacji (11 czynności) i sprawdzenie realizacji zadań wynikających z „Krajowej strategii kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy, czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców”, wykorzystania systemu „Tachospeed” oraz specjalistycznego sprzętu ETDiE w codziennej służbie (7 czynności);
- informował Komendanta i Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji o efektach ww. działań, w tym podejmowanych przez podległe jednostki.

³⁶ Zarządzenie Nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 100 ze zm.), zwane dalej „Zarządzeniem Nr 609 KGP”.

Z wyjaśnień, działającego z upoważnienia Naczelnika WRD, Eksperta WRD wynika, że współdziałanie jednostek Policji poszczególnych powiatów realizowane było poprzez powiadamianie zainteresowanych o danych radiowych całego garnizonu pomorskiego przez Wydział Łączności i Informatyki KWP. Dodatkowo, w ramach prowadzonych przedsięwzięć w formie akcji policyjnych oraz zabezpieczeń imprez, Wydział ten przygotowuje wykaz danych radiowych dotyczących przedmiotowych działań.

(dowód: akta kontroli str. 883-1015, 1067, 1082-1084, 1117-1119, 1023-1071, 1075-1087, 1170-1174, 1202-1210)

W wyniku ww. czynności sprawdzających ujawniono uchybienia, m.in. takie jak: nieposiadanie przez policjantów pełniących służbę świadectw wzorowania urządzeń kontrolno-pomiarowych oraz brak potwierdzeń z oryginałem kopii świadectw wzorowania tych urządzeń, nieposiadanie w trakcie służby książki/rejestru pracy urządzeń lub brak wpisu daty założenia rejestru, niezarejestrowaną dokumentację, niezgodność liczby wykonanych badań urządzeniem z liczbą porządkową rejestru, nieprawidłowości w umundurowaniu (brak kamizelek odblaskowych, używanie nieregulaminowego umundurowania), małą efektywność w służbie oraz nierealizowanie przez policjantów zadań adekwatnych do planowanych działań prewencyjno – kontrolnych, brak wykorzystania sprzętu i oprogramowania „Tachospeed”, nieterminowe wprowadzanie do systemu kart Mrd-5. Stwierdzone nieprawidłowości były odnotowywane w „Księżce nadzoru nad służbą ruchu drogowego” podległej jednostki i omawiane z naczelnikami i kierownikami komórek ruchu drogowego. Różnica w ilości dokonywanych czynności sprawdzających pomiędzy 2012 r. (46) a I półroczem 2013 r. (67) wynikała z faktu przygotowań, zabezpieczenia i rozliczania imprezy sportowej „EURO 2012”.

(dowód: akta kontroli str. 1117-1119, 1022)

Z wyjaśnienia Naczelnika WRD wynika, że na najbardziej niebezpieczne odcinki dróg dyslokowane były do służby APRD (sześć szt.), zakupione w 2012 r. w ramach „Zintegrowanego Systemu Ratownictwa”. Z uwagi na specjalistyczne wyposażenie takiego pojazdu, do służby nim wysyłani byli policjanci przeszkoleni z zakresu ruchu drogowego i udzielania pomocy na poziomie kwalifikowanym tzn. policjanci posiadający tytuł Ratownika. Według zatwierdzonych harmonogramów wykorzystywane były również trzy pojazdy służbowe ETDiE, przydzielane jednostkom terenowym z poziomu WRD.

Ze sprawozdań z realizacji programu „Razem Bezpieczniej” w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego w 2012 r. i w I półroczu 2013 r. wynika, że dyslokację służby ruchu drogowego województwa pomorskiego oparto m.in. na analizie rejonów największego zagrożenia zdarzeniami drogowymi według miejsca, dnia tygodnia, godzin zdarzenia. W tym celu opracowywano comiesięczną informację o stanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w województwie pomorskim, codziennie monitorowane były miejsca i przyczyny zdarzeń drogowych, opracowano analizę ze wskazaniem powiatów najbardziej zagrożonych wypadkami drogowymi, w tym śmiertelnymi.

(dowód: akta kontroli str. 477-495, 502, 883-1015, 1081, 1088-1108)

Na podstawie grafików służb Oddziału Prewencji Policji w Gdańsku z czerwca 2013 r. stwierdzono, że funkcjonariusze tego Oddziału byli codziennie kierowani na drogi województwa pomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 1304-1305)

Realizując przepis § 13 Zarządzenia Nr 497 KGP³⁷ Naczelnik WRD, na podstawie miesięcznych informacji dotyczących wykorzystania pojazdów wyposażonych w wideorejestrator wykorzystywanych przez jednostki terenowe i – w okresie do 7 listopada 2012 r. – przez policjantów WRD, terminowo sporządził i przekazał Komendzie Głównej Policji

³⁷ Zarządzenie Nr 497 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie pełnienia służby przez policjantów wykorzystujących przyrządy kontrolno-pomiarowe służące do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego (Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 41 ze zm.), zwane dalej „Zarządzeniem Nr 497 KGP”.

zbiorczą informację dotyczącą wykorzystania fotorejestratorów za 2012 rok³⁸. W wyniku wykorzystania wideorejestratorów w służbie, m.in. w ramach koordynacji wojewódzkiej i centralnej, pion ruchu drogowego garnizonu pomorskiego ujawnił 26.996 wykroczeń, z tego 17.052 w 2012 r. i 9.944 w I półroczu 2013 r. W wyniku tego nałożono łącznie 24.913 mandatów (15.865 w 2012 r. i 9.048 w I półroczu 2013 r.) na kwotę 5.034,5 tys. zł (odpowiednio 3.280,3 tys. zł i 1.754,2 tys. zł), sporządzono 707 wniosków o ukaranie do sądu (odpowiednio 476 i 231) i wydano 1.272 pouczenia (798 i 474). Przerwy w pracy pojazdów z wideorejestratorami były spowodowane ich obsługą techniczną i wykonywanymi, przez Wydział Transportu KWP i zewnętrzne autoryzowane stacje obsługi, naprawami.

(dowód: akta kontroli str. 338-369, 1144, 1224-1238)

W oparciu o § 7 ust. 1 pkt 2 Zarządzenia Nr 497 KGP kopie fragmentów zapisów z wideorejestratorów z jednostek terenowych (i z WRD – do 7 listopada 2012 r.) były zamieszczane na stronie internetowej www.pomorska.policja.gov.pl w dziale „serwis informacyjny”. Naczelnik WRD wyjaśnił, że dokumentacja pracy policjantów podczas podejmowanych interwencji, w stosunku do osób rażąco naruszających przepisy ruchu drogowego, była również wykorzystywana w trakcie konferencji dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zarejestrowane czynności wykonywane przez policjantów na drodze stanowiły bazę dla wskazania prawidłowego sposobu podejmowania interwencji, czego wynikiem było m.in. szkolenie z zakresu prowadzenia pościgu i zatrzymania. W ramach m.in. prezentacji „Masz jedno życie” Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, WRD przesłał materiały zarejestrowane przez pomorskich policjantów, ukazujący niebezpieczne sytuacje drogowe ujawnione w trakcie pełnienia służby.

(dowód: akta kontroli str. 1227-1238)

2.1.2. Realizacja zadań przez policjanta ruchu drogowego. Karta pracy policjanta ruchu drogowego

Zgodnie z „Kartą czynności policjantów ruchu drogowego województwa pomorskiego za okres styczeń – grudzień 2012 roku” ogólna liczba godzin w służbie WRD wyniosła 11.855,5 i stanowiła 2,4% aktywności (godzin w służbie) garnizonu pomorskiego, z tego:

- nadzór/kontrola ruchu na trasie/w rejonie – 4564,5 godz. (tj. 1,7% takiej aktywności garnizonu pomorskiego i 38,5% wykorzystanego czasu w służbie przez WRD),
- ręczne kierowanie ruchem drogowym – 437 godz. (odpowiednio – 9,9% i 3,7%),
- obsługa zdarzeń drogowych i sporządzanie dokumentacji – 140 godz. (odpowiednio 0,2% i 1,2%),
- zabezpieczanie imprez – 662,5 godz. (odpowiednio 4,3% i 5,6%),
- pilotaże lub inne zadania specjalne – 1.896 godz. (odpowiednio 10,6% i 16%),
- działalność profilaktyczna – 79,5 godz. (odpowiednio 5,5% i 0,7%),
- udział w rozprawach – 82 godz. (odpowiednio 4,4% i 0,7%),
- sporządzanie dokumentacji służbowej – 1.090,5 godz. (odpowiednio 6,5% i 9,2%),
- inne czynności związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego (dalej: „brd”), w tym odprawy do służby, szkolenia, narady – 2.881,5 godz. (odpowiednio 3,5% i 24,3%),
- inne czynności niezwiązane z brd – 22 godz. (odpowiednio 0,3% i 0,2%).

Z uwagi na niepełnienie od 8 listopada 2012 r. i w 2013 r. (I półrocze) służby na drogach przez WRD, kart pracy za ten okres nie sporządzono.

Z danych z kart czynności policjantów ruchu drogowego woj. pomorskiego za 2012 r. wynika, że policjanci jednostek terenowych byli częściej angażowani w czynności niezwiązane z bezpieczeństwem ruchu drogowego, niż policjanci WRD (w 2011 r. inne czynności niezwiązane z bezpieczeństwem ruchu drogowego – dla WRD stanowiły 0,1% ogólnej liczby

³⁸ „Sprawozdanie z nadzoru nad ruchem drogowym na terenie województwa pomorskiego w zakresie wykorzystania pojazdów wyposażonych w wideorejestratory w 2012 r.”

godzin w służbie, dla 19 jednostek terenowych łącznie – 1,9%; w 2012 r. inne czynności niezwiązane z bezpieczeństwem ruchu drogowego – dla WRD stanowiły 0,2% ogólnej liczby godzin w służbie, dla 19 jednostek terenowych łącznie – 1,6%).

(dowód: akta kontroli str. 342-347)

Naczelnik WRD wyjaśnił, że inne czynności niezwiązane z bezpieczeństwem ruchu drogowego polegały w szczególności na realizacji przez policjantów jednostek lokalnych, głównie powiatowych, poleceń wydanych przez dyżurnego dotyczących przeprowadzenia interwencji (domowych, związanych z pilnym zabezpieczeniem miejsc popełnienia przestępstw lub klęsk żywiołowych). Policjanci WRD tylko w ostateczności w trakcie służby byli wykorzystywani do realizacji zadań niezwiązanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego. Monitorując to zjawisko Komendant cyklicznie przypominał komendantom miejskim i powiatowym o zakazie angażowania policjantów pionu ruchu drogowego do realizacji czynności niezwiązanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 1307-1310)

2.1.3. Weryfikacja absencji chorobowej policjantów

WRD przekazywał miesięczne zestawienia dotyczące absencji chorobowej funkcjonariuszy WRD z podaniem m.in. danych osobowych funkcjonariusza, stopnia, stanowiska, okresu i ilości dni zwolnienia do Wydziału Kadr i Szkolenia KWP, w którym prowadzona jest ewidencja zwolnień lekarskich policjantów. Zasadność absencji chorobowej nie jest weryfikowana – jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Kadr i Szkolenia KWP – z uwagi na brak podstaw prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 407-417)

2.1.4. Zdefiniowanie i praktyczne wykorzystanie pojęć "miejsca szczególnie niebezpieczne" i "miejsca szczególnie zagrożone" (§ 5 ust. 1 Zarządzenia Nr 635 KGP³⁹)

Z wyjaśnień, działającego z upoważnienia Naczelnika WRD, asystenta w WRD wynika, że miejsca szczególnie niebezpieczne na podstawie bazy SEWiK w analizach stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego były określone:

- liczbą zdarzeń drogowych i ich ofiar w podziale na jednostki podległe (statystyka w tym zakresie pozwala wyodrębnić i wskazać powiaty, na terenie których dochodzi do największej liczby wypadków, w tym ze skutkiem śmiertelnym, z określeniem ilości ofiar zabitych i rannych, a także określić powiaty charakteryzujące się wzrostem dynamiki tych zdarzeń),
- obszarem (zabudowany/niezabudowany) i charakterystyką miejsc (rodzaj dróg, skrzyżowań, geometria dróg) występowania zdarzeń drogowych.

Miejsca szczególnie zagrożone natomiast uszczegółowiono na podstawie bazy SEWiK w analizach stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, m.in. z uwagi na umiejscowienie zdarzeń drogowych i ich ofiar na poszczególnych kategoriach dróg, w tym dla krajowych i wojewódzkich w podziale na poszczególne kody dróg, typowane są odcinki dróg krajowych i wojewódzkich szczególnie niebezpieczne, w których kumulowały się wypadki drogowe (kilometraż początkowy i końcowy odcinka drogi, gmina i powiat).

(dowód: akta kontroli str. 883-983, 1170-1182)

2.1.5. Sposób i efekty nadzorowania „miejsca szczególnie niebezpiecznych” i „miejsca szczególnie zagrożonych”

Nadzorowanie miejsc szczególnie niebezpiecznych odbywało m.in. poprzez planowe działania prewencyjno-kontrolne na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego realizowane w latach 2012 – 2013 (I półrocze). W szczególności, jak wynika ze „Sprawozdania z realizacji

³⁹ Zarządzenie Nr 635 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 67 ze zm.), zwane dalej "Zarządzeniem Nr 635 KGP".

programu „Razem Bezpieczniej” w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego w 2012 r.”, zrealizowano wszystkie działania zgodnie z harmonogramem na 2012 r., w tym m.in.:

- przeprowadzono sześć działań w zakresie kontroli stanu trzeźwości kierujących pn. „Alkohol i Narkotyki”; do działań koordynowanych, nadzorowanych i sprawozdawanych przez WRD włączono policjantów prewencji KWP, funkcjonariuszy Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, Służby Celnej i Inspekcji Transportu Drogowego; w efekcie ujawniono 210 nietrzeźwych kierujących oraz 2 kierowców po spożyciu narkotyków;
- w okresie od 30 stycznia do 12 lutego 2012 r. w trakcie ferii zimowych dla dzieci i młodzieży z województwa pomorskiego podjęto działania w miejscowościach wypoczynkowych; w efekcie wyeliminowano z ruchu drogowego 167 kierujących pod wpływem alkoholu;
- w okresie wakacji na terenie województwa pomorskiego zrealizowano działania pn. „Bezpieczne Wakacje”, których celem było zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym podczas wzmożonych przejazdów; WRD polecił podległym jednostkom, aby szczególną uwagę zwrócić na zagrożenia drogowe w pobliżu dyskotek i pubów, w celu zapobieżenia kierowaniu pojazdami przez młodych ludzi znajdujących się pod wpływem alkoholu lub narkotyków;
- WRD nadzorował i koordynował 6 działań prewencyjno-kontrolnych pn. „Prędkość”, w efekcie których ujawniono 2.907 przekroczeń dozwolonej prędkości;
- W ramach działań pn. „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” mających na celu bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów oraz ich stosowanie się do przepisów ruchu drogowego ujawniono 4.434 wykroczeń.

(dowód: akta kontroli str. 1023-1058, 1067, 1082-1083, 1208-1210)

I Zastępca Komendanta wyjaśnił, że w wielu podległych jednostkach Policji (miejskich i powiatowych) nie można wskazać miejsc szczególnie niebezpiecznych, które skupiałyby większą ilość zdarzeń drogowych w określonym miejscu. Z uwagi na rozszanie zdarzeń po całym terenie, najczęściej mowa jest o odcinkach dróg najbardziej zagrożonych. W związku z powyższym, na terenie województwa pomorskiego pod stałym nadzorem policjantów znajdują się całe długie odcinki dróg, przebiegające niejednokrotnie przez kilka powiatów.

(dowód: akta kontroli str. 1186-1194)

Z „Analizy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego województwa pomorskiego w roku 2012 w aspekcie działalności Policji ruchu drogowego” wynika, że podobnie jak w latach ubiegłych najniebezpieczniejsze były proste odcinki dróg, na których w 2012 r., w porównaniu do roku 2011, zanotowano 5,6% mniej wypadków drogowych i mniej ofiar tych wypadków. Inne niebezpieczne miejsca to: skrzyżowania z drogą pierwszeństwa przejazdu, na których zanotowano zmniejszenie liczby wypadków o 1,7%, zakręty, łuki – spadek liczby wypadków o 1,5% przy wzroście ofiar. Niebezpieczne miejsca stanowiły również przejścia dla pieszych, które w 2012 r., kumulowały 10% ogółu wypadków (spadek o 4,6%). Wysoki odsetek śmiertelnych ofiar wystąpił w wypadkach zlokalizowanych na poboczach dróg, tj. 10% ogółu zabitych (spadek o 33,3%). Największą grupę ofiar śmiertelnych, podobnie jak w roku poprzednim, stanowili w 2012 r. piesi (45 osób zabitych, tj. o 23 ofiary mniej niż w 2011 r.). Nadzorowanie miejsc szczególnie zagrożonych na drogach krajowych i wojewódzkich w okresie objętym kontrolą dokonywane było w szczególności poprzez centralną i wojewódzką koordynację. Na przykładzie dróg krajowych objętych koordynacją krajową⁴⁰ w 2012 r. stwierdzono spadek liczby wypadków (z 337 w 2011 r. do 292), liczby zabitych (z 37 osób w 2011 r. do 21 w 2012 r.) i rannych (z 430 osób do 415). Na pozostałych drogach krajowych województwa pomorskiego⁴¹ w tym samym czasie liczba wypadków wzrosła z 261 do 298, liczba zabitych zmniejszyła się z 41 do 27 osób, a liczba osób rannych wzrosła z 357 do 421 osób.

⁴⁰ Droga nr K6/S6, K7, K91

⁴¹ K20, K21, K22, K25, K55 i K90

2.1.6. Zgłaszanie uwag i propozycji przez policjantów (§ 15 Zarządzenia Nr 609 KGP) i ich wykorzystanie

Zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 7 Zarządzenia Nr 609 KGP policjant, pełniąc służbę na drodze, jest obowiązany m.in. zbierać i zgłaszać przełożonemu uwagi i propozycje w zakresie niezbędnych przedsięwzięć zmierzających do usprawnienia, poprawy bezpieczeństwa i porządku ruchu, w tym dotyczących infrastruktury drogowej.

W okresie objętym kontrolą, w wyniku zgłoszonych przez policjantów pionu ruchu drogowego garnizonu pomorskiego uwag i propozycji – w formie notatek służbowych – dotyczących usprawnienia i poprawy bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym, Komenda i podległe jednostki zgłosiły 1.324 wnioski do zarządców dróg województwa pomorskiego o poprawę lub zmianę organizacji ruchu drogowego. Informacje o nieprawidłowościach powzięte przez WRD były również przekazywane telefonicznie zarządcom dróg.

Wnioski dotyczyły m.in. nieprawidłowości związanych z brakiem oznakowania pionowego, poziomego oraz złego stanu nawierzchni, działania sygnalizacji świetlnej, usterek w oznakowaniu wynikających z działania sił natury lub spowodowanych kolizjami. Przykładowo, w dniu 15 maja 2013 r. WRD złożył wniosek do Zarządu Dróg i Zieleni w Gdańsku o ustawienie na ul. Grunwaldzkiej w Gdańsku przed skrzyżowaniem z ul. Jesionową znaków pionowych D-6 „przejście dla pieszych” na fluorescencyjnym tle w celu poprawy widoczności przejścia dla pieszych (wniosek został zaakceptowany i zrealizowany).

(dowód: akta kontroli str. 466-473, 1168-1169)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Komendanta w zbadanym zakresie.

2.2. Systemy wspierające policjantów pionu ruchu drogowego: SEWiK i SWD⁴²

2.2.1. Wykorzystanie systemu SWD w działaniach policjantów pionu ruchu drogowego

Opis stanu faktycznego

System SWD jest użytkowany w KWP, w tym w WRD oraz w podległych 15 powiatowych i 4 miejskich komendach Policji od 1 stycznia 2013 r. W SWD możliwy jest m.in. podgląd dyslokacji poszczególnych patroli Policji podległych jednostek. W SWD ewidencjonowane są interwencje Policji, w tym dotyczące zdarzeń drogowych w znacznej szczegółowości (moment zgłoszenia, moment interwencji, opis zdarzenia, miejsce, uczestnicy, pojazdy). Dane do SWD nie były wprowadzane w WRD.

Na podstawie SWD w WRD w I półroczu 2013 r. generowane były m.in. analizy o czasie reakcji Policji na zgłoszenie (np. dobowe, miesięczne, dla konkretnych jednostek) i liczony był średni czas (m.in. dobowy i miesięczny) reakcji podległych jednostek na zdarzenia drogowe, tj. ile czasu (średnio) zgłaszający/poszkodowany oczekiwał na przyjazd patrolu obsługującego zdarzenie.

Przykładowo, na podstawie zawartych w SWD danych szczegółowych za maj 2013 r. ustalono, że średni czas reakcji na zdarzenie drogowe (wypadki i kolizje) wynosił:

- łącznie dla wszystkich 19 jednostek podległych w województwie pomorskim – 12,4 minut,
- na autostradzie A-1 na terenie powiatu tczewskiego – 12,4 min.,
- na innych drogach powiatu tczewskiego – 5,21 min.,

przy czym dopuszczalny czas reakcji określony przez Komendanta wynosił 12-14 min.

⁴² System Wspomagania Dowodzenia

W przypadku przekroczeń, WRD wysyłał monity właściwym Komendantom jednostek w terenie.

(dowód: akta kontroli str. 418-435, 1072-1074)

2.2.2. Funkcjonowanie systemu SEWiK

System SEWiK służy w WRD m.in. do tworzenia statystyk, wykorzystywanych do analiz i raportów w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Statystyki te dostępne są w elektronicznym Systemie KSIP STATYSTYKI (wprowadzania danych i ich edycji nie dokonuje się w WRD, lecz dane z kart zdarzeń drogowych wprowadzają do bazy SEWiK właściwe miejscowo jednostki terenowe Policji).

Odnosnie kart sporządzanych przez policjantów WRD w okresie do 7 listopada 2012 r. I Zastępca Komendanta wyjaśnił, że zgodnie z Zarządzeniem Nr 635 KGP policjanci WRD obsługujący zdarzenia na terenie podległych jednostek karty zdarzeń drogowych obowiązkowo dołączali do kompletu dokumentacji ze zdarzenia drogowego i pozostawiali w jednostce terenowej. Karty te były sprawdzane przez Kierownika (Naczelnika, Dowódcę Zmiany) oraz wprowadzane przez zespół informatyki na terenie zaistniałego zdarzenia.

(dowód: akta kontroli str. 1250)

Realizując zadania określone § 5 ust. 1 Zarządzenia Nr 635 KGP, na podstawie danych z SEWiK w 2012 i 2013 r. (I półrocze) w WRD m.in.:

- opracowywano roczne i półroczne analizy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie województwa pomorskiego, zawierające m.in. szczególnie niebezpieczne odcinki dróg krajowych i wojewódzkich, dane tabelaryczne o liczbie i dynamice wypadków, w tym ze skutkiem śmiertelnym, liczbie osób zabitych, rannych, liczbie kolizji drogowych – z podziałem na poszczególne powiaty (miasta na prawach powiatów), rodzaje dróg, charakterystyką miejsc zdarzeń drogowych, czasu zdarzenia (godzina, pora dnia, dzień tygodnia, miesiąc), przyczyn zdarzeń, w tym uszczegółowienie przyczyn z winy kierowcy i pieszego, charakterystykę sprawców i ofiar zdarzeń drogowych; dane porównawcze z okresu poprzedniego, wnioski z analiz i działania policji;
- opracowano okresowe (comiesięczne z danymi narastającymi od początku roku, kwartalne, półroczne i roczne) informacje o stanie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym w aspekcie działalności policji ruchu drogowego województwa pomorskiego, zawierające m.in. dane o liczbie wypadków, w tym ze skutkiem śmiertelnym, osób zabitych, rannych i liczbie kolizji w porównaniu do 3 lat ubiegłych, dynamikę zdarzeń i ofiar w podziale na obszary działania poszczególnych jednostek terenowych, odniesienie efektywności zastosowanych przez policjantów środków prawnych wobec uczestników ruchu drogowego do wynikającego ze statystyk SEWiK procentowego udziału kierujących i pieszych w sprawstwie wypadków oraz uzyskane wartości mierników w realizacji priorytetów Komendanta Głównego Policji;
- umieszczano na stronie internetowej www.pomorska.policja.gov.pl, aktualizowane co miesiąc, statystyki wypadków.

Ponadto, jak wyjaśniła, działająca z upoważnienia Naczelnika WRD, asystent w WRD, na podstawie statystyk SEWiK opracowano m.in. informację statystyczną o wypadkach na terenie województwa pomorskiego w okresie od 2008 do I kwartału 2013 r. z udziałem motocyklistów w ujęciu: sprawca, stan trzeźwości sprawcy, ofiara, informację statystyczną dotyczącą zdarzeń i ofiar na odcinku autostrady A-1, przebiegającym przez obszar województwa pomorskiego oraz drogi krajowej K91 za lata 2005-2012 i informację statystyczną o wypadkach, ofiarach i kolizjach ze wskazaniem przyczyn na wytypowanych odcinkach dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych województwa pomorskiego pod kątem lokalizacji urządzeń rejestrujących. Poza ww. informacjami dane statystyczne bazy SEWiK były wykorzystywane do różnego rodzaju prezentacji w postaci zestawień tabelarycznych i wykresów obrazujących wybrane aspekty określające stan bezpieczeństwa

na drogach. Prezentacje te były przedstawiane w trakcie odpraw służbowych oraz spotkań, konferencji, seminariów i szkoleń z udziałem instytucji i organizacji działających w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także w prowadzonych przez WRD działaniach edukacyjno-profilaktycznych na rzecz bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym, akcjach i kampaniach społecznych.

(dowód: akta kontroli str. 436-456, 883-1015, 1022, 1170-1182, 1186-1194)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Komendanta w zbadanym zakresie.

2.3. Opiniowanie projektów organizacji ruchu drogowego

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym okresie, na podstawie § 7 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem⁴³, KWP wydała 894 opinii dotyczących projektów organizacji ruchu drogowego (w tym 548 w 2012 r.). Przedmiotem opinii, sporządzonych przez funkcjonariuszy przeszkolonych w ramach kursu ogólnopolicyjnego lub specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego, było wprowadzenie docelowej lub tymczasowej zmiany w organizacji ruchu drogowego na drogach krajowych oraz wojewódzkich. Pracownicy KWP przed wyrażeniem opinii badali, czy do wniosku załączono projekt organizacji ruchu drogowego spełniający wymagania określone w § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia. Opinie dotyczące projektu organizacji ruchu drogowego były sporządzane na piśmie. W przypadku opinii negatywnych, odpowiedź zawierała uwagi do projektu. Opinie były przysyłane do wiadomości zarządców dróg. KWP, co do zasady, nie otrzymywała informacji o sposobie wykorzystania opinii do projektu organizacji ruchu drogowego, gdyż stosownie do § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia, jednostka wprowadzająca organizację ruchu zawiadamia o terminie jej wprowadzenia właściwego komendanta Policji.

(dowód: akta kontroli str. 588-592)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2.4. Priorytety Komendanta Głównego Policji i Komendanta Wojewódzkiego Policji

Opis stanu faktycznego

W ramach Priorytetu nr III KGP na lata 2010-2012 WRD był oceniany na podstawie dwóch mierników:

- nr 5 – Procentowy udział policjantów pełniących służbę bezpośrednio na drodze;
- nr 6 – Procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez określonych użytkowników drogi (kierowca-pieszy), a efektywność zastosowanych środków prawnych w stosunku do tych użytkowników.

Za 2012 r. WRD osiągnął następujące wyniki w zakresie realizacji ww. mierników:

- miernik nr 5: ustalony próg – 30,92, wynik WRD – 16,08;

⁴³ Dz. U Nr 177, poz. 1729

- miernik nr 6: średnia w województwie – 0,1, wynik KWP WRD – (-) 4,0 % (procentowy stosunek środków prawnych wobec pieszych do ogółu zastosowanych środków prawnych wyniósł 6,4%, a procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez pieszych – 10,4 %).

Nieosiągnięcie przez WRD zakładanego progu satysfakcji na 2012 r. wynikało z przejęcia zadań z zakresu kontroli ruchu drogowego przez inne komendy (powiatowe i miejskie) województwa pomorskiego oraz zmniejszenia, z dniem 8 listopada 2012 r., liczby funkcjonariuszy WRD.

Natomiast pomorski garnizon osiągnął zakładane na 2012 r. progi satysfakcji w zakresie realizacji ww. mierników:

- miernik nr 5: ustalony próg – 42,70%, wynik garnizonu – 45,08%;
- miernik nr 6: średnia w województwie – 0,1% (procentowy stosunek środków prawnych wobec pieszych do ogółu zastosowanych środków prawnych wyniósł 10,5%, a procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez pieszych 10,4 %).

Na lata 2012-2013 nie zostały określone przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku lokalne mierniki skierowane bezpośrednio do pionu ruchu drogowego.

KWP, w strategii wojewódzkiej policji pomorskiej na lata 2010 – 2012, ustanowiła jeden lokalny priorytet (dotyczący zabezpieczenia mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2012 na terenie garnizonu pomorskiego) – w jego ramach wyszczególniono zadania w zakresie przygotowania i zabezpieczenia przebiegu EURO 2012 na terenie garnizonu pomorskiego (WRD, zgodnie z tabelą kompetencyjną, nie był podmiotem współpracującym przy realizacji tego priorytetu).

W ramach Priorytetu nr II KGP na lata 2013-2015 WRD nie był oceniany, natomiast garnizon pomorskiej Policji był oceniany na podstawie dwóch mierników:

- nr 8 – Procentowy udział policjantów pełniących służbę bezpośrednio na drodze;
- nr 9 – Procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez określonych użytkowników drogi (kierowca-pieszy), a efektywność zastosowanych środków prawnych w stosunku do tych użytkowników.

Pomorski garnizon Policji osiągnął w pierwszym półroczu 2013 r. ustalone progi satysfakcji:

- miernik nr 8: ustalony próg – 45,63%, wynik garnizonu – 47,66%;
- miernik nr 9: średnia w województwie – 2,2% (procentowy stosunek środków prawnych wobec pieszych do ogółu zastosowanych środków prawnych wyniósł 11%, a procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez pieszych 8,8%).

KWP, w strategii wojewódzkiej policji pomorskiej na lata 2013 – 2015, ustanowiła jeden lokalny priorytet (dotyczący poprawy jakości pracy operacyjnej w jednostkach policji garnizonu pomorskiego), w ramach którego określono zadanie zwiększenia efektywności pracy operacyjnej w zakresie wykrywalności przestępstw oraz ich sprawców na podstawie materiałów operacyjnych (WRD, zgodnie z tabelą kompetencyjną, nie był podmiotem współpracującym przy realizacji tego priorytetu).

(dowód: akta kontroli str. 503-586)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Komendanta w zbadanym zakresie.

2.5. Pozostałe przedsięwzięcia na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym

2.5.1. Wykorzystanie lotnictwa policyjnego w działaniach na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą KWP nie posiadała na swym wyposażeniu śmigłowca. Nie planowała i nie realizowała działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego z wykorzystaniem lotnictwa policyjnego w tym czasie.

(dowód: akta kontroli str.1183)

2.5.2 Współpraca z podmiotami pozapolicyjnymi (PSP, pogotowie ratunkowe i inne)

KWP w ramach współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi w okresie objętym kontrolą uczestniczyła m.in. w ćwiczeniach mających na celu integrację służb (Policji, PSP, Pogotowia Ratunkowego, SOK), w tym:

- na autostradzie A1 (symulacja katastrofy drogowej – wypadku cysterny przewożącej materiał niebezpieczny),
- na niestrzeżonym przejeździe kolejowym (symulacja zderzenia pociągu z samochodem osobowym).

(dowód: akta kontroli str. 1170-1185)

Odnosnie przekazania w 2011 r. przez jednostki Policji posiadanych stacjonarnych fotoradarów Inspekcji Transportu Drogowego, działający z upoważnienia Naczelnika WRD, Ekspert WRD wyjaśnił, że:

- KWP przekazała łącznie sześć szt. urządzeń rejestrujących typu Fotorapid (trzy szt.) i Fotorapid-c (trzy szt.),
- w WRD zadania dotyczące nadzoru nad wykorzystaniem fotoradarów przez jednostki terenowe Policji wykonywał jeden funkcjonariusz, w którego zakresie obowiązków należało m.in. wykonywanie grafików pracy urządzeń, rozliczenia jednostek z wykorzystania przydzielonego sprzętu, realizacja bieżących spraw dotyczących przedmiotowej problematyki,
- po przekazaniu urządzeń rejestrujących Inspekcji Transportu Drogowego, realizujący te zadania policjant nie zmienił stanowiska pracy, ponieważ ww. nadzór stanowił tylko część jego obowiązków; ponadto z uwagi na zmiany przepisów dotyczących używania urządzeń rejestrujących przez uprawnione w ustawie Prawo o ruchu drogowym organy kontroli, na Policję został nałożony nowy obowiązek wprowadzony rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące⁴⁴ - organ instalujący stacjonarne urządzenie rejestrujące, przy wyborze lokalizacji musi uwzględnić m.in. analizę bezpieczeństwa, która obejmuje ostatnie trzy lata wraz z określeniem przyczyn zdarzeń drogowych na danym odcinku drogi, a także opinie właściwego komendanta wojewódzkiego Policji w zakresie zasadności lokalizacji stacjonarnego urządzenia rejestrującego; w imieniu Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku opinie dotyczące lokalizacji w pasie drogowym dróg publicznych stacjonarnych urządzeń rejestrujących oraz obudów na te urządzenia przygotowuje WRD.

(dowód: akta kontroli str. 1202-1207)

2.5.3. Udział Policji w regionalnych programach prewencyjnych. Programy inicjowane przez Policję i ich efektywność

Zgodnie z § 23 pkt 9 Regulaminu Komendy do zadań WRD należy inicjowanie i koordynowanie profilaktyki społecznej zapewniającej aktywny udział społeczeństwa w zapobieganiu przestępczości i zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz kreowanie form współdziałania społeczeństwa z Policją.

⁴⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 366.

Uwzględniając ww. zapis Komendant 20 stycznia 2012 r. polecił podległym jednostkom przeprowadzanie badań stanu trzeźwości osób dobrowolnie zgłaszających się do jednostek Policji przez służby dyżurne i dokumentowanie przeprowadzonych badań (np. w okresie od 20 stycznia do 10 kwietnia 2012 r. przeprowadzono 594 takie badania).

W latach 2012-2013 r. (I półrocze) KWP inicjowała i brała udział w programach prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego. W szczególności WRD zainicjował i nadzorował realizację programów: „Bezpieczna droga do szkoły” i „W drodze do prawa jazdy”, których celem było zmniejszenie liczby zdarzeń drogowych z udziałem grup docelowych. Efektem programów było zwiększenie świadomości w zakresie zagrożeń oraz zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz nauka prawidłowego poruszania się po drodze. Finansowanie zapewniła Grupa LOTOS S.A. Ponadto WRD nadzorował realizację programów takich jak:

- „Klub Pancernika klika w fotelikach” – zainicjowany i sfinansowany przez Instytut Transportu Samochodowego, którego celem było zmniejszenie zdarzeń drogowych spowodowanych nieprawidłowym przewożeniem dzieci;
- „Daj się dostrzec” – zainicjowany i sfinansowany przez Group Auto Union Polska Sp.z o.o., TRW Automotive Aftermarket, Shell Polska Sp.z o.o., którego celem było zmniejszenie zdarzeń drogowych z udziałem pieszych;
- „Rowerem bezpiecznie do celu” – zainicjowany przez Komendę Główną Policji i sfinansowany przez KWP, którego celem było zmniejszenie liczby zdarzeń drogowych z udziałem rowerzystów;
- „Kieruj bez procentów” – zainicjowany przez Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień i sfinansowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w ramach rządowego programu „Razem Bezpieczniej”, którego celem było wyeliminowanie z ruchu drogowego kierujących pod wpływem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych;
- „Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu drogowym” i „Turniej Motoryzacyjny” – zainicjowane przez Polski Związek Motorowy i sfinansowane przez PZMot, Pomorski Ośrodek Ruchu Drogowego i Kuratorium Oświaty w Gdańsku.

Jako efektywność ww. programów przyjęto zwiększenie świadomości w zakresie określonych zagrożeń oraz zasad ruchu drogowego, a w zakresie turniejów – popularyzację i rozpowszechnienie wiedzy z zakresu zasad bezpieczeństwa oraz przepisów wśród dzieci i młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 474-476, 496-501, 1020-1021)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Komendanta w zbadanym zakresie.

3. System badania i oceniania przez Policję efektywności działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

3.1. Realizacja przedsięwzięć dotyczących jakości wykonywania działań na rzecz bezpieczeństwa

3.1.1. Przedsięwzięcia w zakresie nadzoru, audytu i kontroli, ich wyniki oraz ich wykorzystanie

Opis stanu faktycznego

W 2012 i 2013 r. (I półrocze) w KWP przeprowadzono dwie kontrole obejmujące działania Policji w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Pierwsza spośród ww. kontroli została przeprowadzona przez Wojewodę Pomorskiego w zakresie prawidłowości przyjmowania oraz rozpatrywania skarg i wniosków. W wyniku kontroli 118 spraw kontrolujący pozytywnie ocenili funkcjonowanie sekcji skarg i wniosków KWP i nie sformułowali wniosków pokontrolnych. Druga kontrola została przeprowadzona przez Wydział Kontroli KWP w zakresie sprawdzenia sposobu prowadzenia przez WRD ewidencji pomocniczej sprzętu i wyposażenia w użytkowaniu (w zakresie działów: mundurowego, kwaterunkowego, żywnościowego, techniki policyjnej i biurowej, gospodarczego i p.poż.).

W ww. okresie KWP przeprowadziła 24 kontrole podległych komend powiatowych i miejskich, których zakres obejmował zagadnienia związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego (w tym 19 kontroli dotyczących nadzoru nad służbą patrolową i ruchu drogowego). Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. wadliwego dokumentowania czynności w notatniku służbowym oraz nieprawidłowych informacji wprowadzonych do elektronicznych baz danych. W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne kierownicy kontrolowanych jednostek powiadomili o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych, w tym m.in. o przeszkoleniu pracowników i zmodyfikowaniu błędnych zapisów w bazach danych.

(dowód: akta kontroli str. 593-614)

3.1.2. Skargi na działalność pionu ruchu drogowego, ich rozpatrywanie i wykorzystanie

W okresie objętym kontrolą (do 16 kwietnia 2013 r.) do KWP wpłynęło 58 skarg na działalność pionu ruchu drogowego. Przedmiotem skarg objętych badaniem były działania podejmowane przez funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego wobec uczestników ruchu drogowego, postępowania powiatowego komendanta policji wobec pracownika, który spowodował zdarzenie drogowe oraz wykroczeń drogowych popełnionych przez policjantów. Przed rozpatrzeniem ww. skarg przeprowadzono postępowania wyjaśniające z udziałem wszystkich stron. Wszystkie ww. skargi uznano za nieuzasadnione, o czym pisemnie powiadomiono skarżących, stosownie do art. 237 § 3 i art. 238 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁴⁵.

(dowód: akta kontroli str. 583-584, 615-661)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Komendanta w zbadanym zakresie.

Ocena cząstkowa

3.2. Pozostałe zagadnienia. Statystyczna ocena stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, analizy porównawcze i wnioski

W województwie pomorskim w 2012 r. doszło do 20.256 zdarzeń drogowych, tj. o 4,1% mniej, niż w 2011 r. (21.129), z tego:

- 2.763 wypadków, tj. o 5,3% mniej, niż w 2011 r. (2.917), w tym 161 wypadków ze skutkiem śmiertelnym, tj. o 17,9% mniej, niż w 2011 r. (196), w których zginęło 179 osób, tj. o 43

⁴⁵ Dz. U. z 2013 poz. 267

- osoby mniej, niż w 2011 r. (zginęły 222 osoby); w wypadkach rannych było 3.567 osób, tj. o 162 osoby ranne mniej, niż w 2011 r. (3.729 osób rannych),
- 17.493 kolizje drogowe, tj. o 4% mniej, niż w 2011 r. (18.212).

W 2012 r. najwięcej ofiar śmiertelnych stanowili piesi – 45 osób, tj. o 23 osoby mniej, niż w 2011 r. (zginęło 68 pieszych). Wypadki śmiertelne były głównie skutkiem zderzeń czołowych pojazdów – zginęło 35 osób, tj. o 15 osób mniej, niż w 2011 r. (50 zabitych) i uderzenia w drzewo – 35 osób, tj. o 9 osób mniej, niż w 2011 r. (44 zabitych).

W 2012 r. – podobnie jak w latach poprzednich – większość wypadków i kolizji drogowych wystąpiła na drogach jedno-jezdnych dwukierunkowych (74,1% ogółu zdarzeń drogowych) i w konsekwencji tam odnotowano najwyższą liczbę ofiar (153 zabitych i 2.857 rannych), głównie w wyniku nadmiernej prędkości lub/i nieostrożnego wykonywania manewru wyprzedzania oraz nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu.

W I półroczu 2013 r. w województwie pomorskim doszło do 9.572 zdarzeń drogowych, tj. o 1,6% więcej, niż w I półroczu 2012 r. (9.424), z tego:

- 1.130 wypadków, tj. o 11,7% mniej niż w I półroczu 2012 r. (1.271), w tym 66 wypadków ze skutkiem śmiertelnym, tj. o 11,9% więcej niż w I półroczu 2012 r. (59), w których zginęło 80 osób, tj. o 8 osób więcej niż w I półroczu 2012 r. (zginęło 72 osoby); w wypadkach ranne były 1.444 osoby, tj. o 192 osoby mniej, niż w I półroczu 2012 r. (1.636 osób rannych),
- 8.442 kolizje drogowe, tj. o 289 kolizji więcej, niż w I półroczu 2012 r. (8.153).

W I półroczu 2013 r. najwięcej osób zginęło w wyniku najechania pojazdu na drzewo (25 osób) i najechania na pieszego (22 osoby⁴⁶). W I półroczu 2012 r. – 18 osób w wyniku czołowego zderzenia pojazdów i 25 osób – w wyniku najechania na drzewo. Zarówno w I półroczu 2012 r., jak i w I półroczu 2013 r., większość wypadków zdarzyła się na prostych odcinkach dróg (odpowiednio 660, tj. 54% i 613, tj. 56%), w których zginęło odpowiednio 44 i 41 osób. Przyczyną wypadków, w tym ze skutkiem śmiertelnym, było przede wszystkim, podobnie jak w 2012 r., niedostosowanie prędkości do warunków jazdy i nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu.

(dowód: akta kontroli str. 883-1015)

IV. Wnioski

*Wnioski
pokontrolne*

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) kontynuowanie działań mających na celu przeszkolenie specjalistyczne funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego do działań na drogach, niezbędne do prawidłowego wykonywania zadań;
- 2) ustalenie normatywów wyposażenia w sprzęt techniki policyjnej i biurowej;
- 3) zaktualizowanie normatywów wyposażenia w sprzęt transportowy;
- 4) podjęcie działań mających na celu wyposażenia pionu ruchu drogowego w pojazdy – zgodnie ze zaktualizowanymi normatywami;
- 5) podjęcie działań mających na celu uzupełnienie wyposażenia mundurowego policjantów pionu ruchu drogowego – zgodnie z obowiązującymi normatywami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla Pana Komendanta, drugi - do akt kontroli.

⁴⁶ W I półroczu 2012 r. zginęło 13 pieszych.

*Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Gdańsku Najwyższej Izby Kontroli.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 14 października 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontroler:
Rafał Malcharek
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor

.....

.....